

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
MEZŐGAZDASÁG- ÉS ÉLELMISZERTUDOMÁNYI KAR

Két évszázad

2018 októberében jelent meg – a Széchenyi István Egyetem jogelődje alapításának 50. évfordulójára – az a különleges és egyedi magazin, melyet a teljesség igénye nélkül, fordulópontokat és érdekességeket felvillantva állítottunk össze.

A Kedves Olvasó által most kézben tartott újabb ünnepi különszámunk hasonló elgondolások mentén született. Életre hívását az indokolta, hogy 200 esztendeje, 1818-ban alapították egyetemünk Mezőgazdaság- és Élelmiszer-tudományi Karának jogelődjét.

A Széchenyi Alumni Magazin 2007-es alapításakor célként fogalmaztuk meg, hogy negyedévente olyan sikeres életutakat és szakmai pályafutásokat, kiemelkedő eredményeket mutassunk be, melyek példaként szolgálhatnak mindenki számára. Jelen különszámunkkal sem tértünk le az eddigi útról, hiszen mindaz, amely a két évszázad leforgása alatt Magyaróváron, majd Mosonmagyaróváron történt, példaértékű.

Ami pedig a jövőt illeti: a legnagyobb magyar nevét viselő intézményünk a határon túl is mind nagyobb (el)ismertségre szeretne szert tenni, ennek megfelelően eddig nem látott aktivitással folytatja a nemzetköziesedési törekvéseit. Ez az irány alapvetően meghatározza az egyetemünk előtt álló éveket, évtizedeket. Mint ahogy az is, hogy minden jel szerint a Széchenyi István Egyetem a következő fél évszázadát egy új felsooktatási modellben folytatja.

Baudentisztl Ferenc
főszerkesztő

Egység, tradíció, újítás

Kiváló szakemberek, tekintélyes gazdászok munkája kíséri az óvári egyetem kétszáz évvel ezelőtt kezdődött történetét. Kétszáz év szakértelme, tudása és agráriumba vetett hite azonban nemcsak hangzatos történelem, hanem egyszerre múlt, jelen és jövő.

A kezdetektől megbecsült agrár-felsőoktatási intézet munkája komoly hatást gyakorolt Közép-Európa mezőgazdaságára. A legjobb agráregyetemek közé emelkedő intézmény a szakmaiságon és a gazdálkodás tekintélyének képviseletén túl azonban felismerte és hirdette azt is, hogy a jövőt a fiatalok írják. Azok, akik felülmúlták a jelent, akiknek van tudásuk, bátorságuk és elhivatottságuk ahhoz, hogy megújítsák az ismertet és megismerjék az ismeretlent.

A mosonmagyaróvári agrárképzés bátran mondhatjuk, hogy meghaladta a korát, kellő alapot biztosítva ezzel a gazdaságunkat érintő XXI. század adta kihívásokhoz. Az elvégzett munka azonban a fiatalok nyitottsága, felkészültsége nélkül nem lehetne teljes.

A bicentenárium jegyében kívánom, hogy ez az egység, a tradíció és az újító szándék találkozása újabb sikeres évszázadokat, kézzelfogható eredményeket hozzon az itt tanuló fiatalok és az egyetem egésze számára.

Dr. Nagy István
agrárminiszter

Dr. Nagy István a mosonmagyaróvári kar egykori hallgatója, volt oktatója, aki PhD-tanulmányait is itt végezte, s itt szerzett doktori fokozatot.

Kutatási és képzési központ

Minden építkezésnek szilárd alapokra van szüksége. Az alapok letételére, a társadalmi és gazdasági kihívásoknak megfelelő működésre, az építmény megvalósítására az óvári gazdászképzésben 1818-tól 200 eredményes évünk volt.

Egy intézmény életében, főleg, ha egyetemről van szó, az idő másképpen múlik, de a történelmi távlatok mellett nagy jelentősége van a mindennapoknak is. Az elmúlt két évszázad során az óvári képzés lépcsőről lépésre alakult, változott, de az alapításakor már Európa híré akadémia ma is a nemzetközi felsőoktatási térben jegyzett universitas. Büszkén ünnepeljük a két évszázadot, a sikereket, a jövőt építő kollégáinkat, a nagy elődök nyomdokába lépő lelkes hallgatóinkat, az óvári gazdászképzést sokoldalúan támogató együttműködő partnereinket. Köszönjük mindannyiuknak, hogy sikerrel keresték és jól jelölték ki az utat, s gyarapították az agrárium, az élelmiszeripar értéktérmését, gazdagították a szakterületek szellemiségét. Köszönjük, hogy mertek álmodni, majd két lábbal a földön állva nekiláttak az álom megvalósításának.

Egyetemünk célja, hogy a Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar a térség nemzetközileg is meghatározó kutatási és képzési centruma legyen.

A Széchenyi Alumni Magazin különszáma a jövőorientált mosonmagyaróvári Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar tradícióit és egyben a jövőképét is bemutatja. Szeretettel ajánlom figyelmükbe magazinunkat, olvassák és ismerkedjenek az óvári gazdászképzés 200 évével.

Dr. Földesi Péter
rektor

Európa első agrár-felsőoktatási intézménye

A Széchenyi István Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Karának jogelődjét 1818-ban alapították Magyaróváron. Európa – és talán a világ – első, folyamatosan működő agrár-felsőoktatási tanintézetének létrehozása Albert Kázmér szász-tescheni herceg és denglázi Wittmann Antal lovag nevéhez fűződik.

■ A magyaróvári várkastélyt ábrázoló festményt (1899) Nádler Róbert magyar iparművész és festő, az Iparművészeti Főiskola későbbi vezetője, a Magyar Képzőművészek Egyesületének elnöke készítette az 1900-ban megrendezett párizsi világkiállításra, ahol a Magyaróvári Magyar Királyi Gazdasági Akadémia kiállítóterének volt az éke. Az eredeti festmény a dékáni irodában található (Fotó: Zengő Ferenc)

A jogelőd Magyaróvári Gazdasági Felsőbb Magántanintézet (1818–1850) elsősorban a herceg hatalmas – a mai Magyarország, Ausztria, Lengyelország, Csehország, Szlovákia és Horvátország területére is kiterjedő – birtokai számára képzett kiváló elméleti és gyakorlati tudással felvértezett mezőgazdászokat. Az iskola elnevezése ellenére minden tanulni vágyó fiatal előtt nyitva állt, ráadásul különböző hercegi ösztöndíjak létesítésével támogatták a szegényebb sorból származó, de tehetséges fiatalok képzését.

Alapítás és előzményei

A tanintézet történeti előzményei egészen az 1700-as évek közepéig nyúlnak vissza. A török dűlást és a kuruc–labanc villongásokat követően tartós béke köszöntött be a korabeli kisváros, Magyaróvár életében is, „mely szerencsés

fekvésénél fogva csakhamar kiheverte az előbbi veszteségeket és gyors virágzásnak indult”. A földrajzi adottságok – Bécs és Pozsony közelsége – és az ezekkel járó gazdasági előnyök kihasználása mellett a pozitív folyamatokat nagyban elősegítette az uralkodó Habsburg-családon belüli viszonyok szokványostól eltérő formálódása.

Egyrészt a dinasztia utolsó egyenes ági férfi leszármazottja, III. Károly halálával a *pragmatica sanctio* értelmében lehetségessé vált, hogy elsőszülött leánygyermeké, Mária Terézia örökölhessen a trónt. A királynőnek Lotaringiai Ferencsel kötött házasságából tizenhat gyermeke született, közülük egyedül kedvenc lányának, Mária Krisztina főhercegnőnek engedélyezte a „szerelemi házasságot”. A mesébe illő nász 1766-ban kötöttett a lengyel király fiával, Albert Kázmérral. A szerelem

mellett a jólét biztosítása is elsődleges volt az örömanynak. A fiatal pár a már említett kiterjedésű, európai viszonylatban is hatalmas birtokot, a magyaróvári uradalmat és annak jövedelmeit kapta meg nászajándékkul.

Tudomány- és művészetpártoló mecénás

Albert Kázmér szász-tescheni herceg (1738–1822), a felvilágosodás tudomány- és művészetpártoló mecénása. A szászországi Moritzburgban született hercegről kevesen tudják, hogy 15 éven keresztül a Magyar Királyság kormányzójaként sokat tett hazánkért. Az ország ügyeit a pozsonyi várból irányította egészen 1780-ig, amikor Németalföld helytartójává nevezték ki (Brüsszelben építette fel a laekeni kastélyt, a belga királyi család mai otthonát). Bécsi főhercegi palotájában helyezte el híres gyűjteményét,

„Az alapítók nem csak a főépület előtt álló szobraik által vannak jelen. Szellemiségük a mai napig nyomon érhető a történelmének nyolcadik-kilencedik nemzedékét képző intézmény mindennapi életében.”

amely az egyik első szabadon látogatható főnemesi tárlat lett többek között Leonardo, Michelangelo, Raffaello, Rubens, Rembrandt és Dürer alkotásaival. A világ legnagyobb grafikai műgyűjteménye a róla elnevezett Albertina múzeumban ma is megtekinthető.

A fényűzés helyett a jóra és az értéktéremtésre irányuló törekvése főként a tudomány- és művészetpártolásban mutatkozott meg. Ehhez uradalmainak, iparüzemeinek és egyéb érdekeltségeinek szilárd vezetése hatalmas anyagi erőforrás alapját adta. Birtokainak főkormányzója, Wittmann Antal tisztában volt azzal, hogy az önmagukban is hatalmas birtoktestek gazdálkodása csak egy jól képzett vezetői réteggel fejleszthető, amely akkoriban nem állt rendelkezésre. Hosszas előkészítés után javaslatára hozta létre a herceg – az alapítás és a későbbi fenntartás összes költségét vállalva – a magyaróvári tanintézetet a „Magyar Nemzet iránt érzett hajlamunk és szeretetünk tanúsításául ... a közzó és különösen nemeszszívű magyar nemzet iránti vonzódása bizonyítékául ... örök időkre”.

Tudós mezőgazdász

Denglázi Wittmann Antal lovag, a reformkor tudós mezőgazdásza. A felső-ausztriai származású Wittmann Antal személyisége tökéletesen ötvözte az innovatív gyakorlati szakember és a folyton újabbra-jobbra törekvő kutató-fejlesztő tudós karakterét. Munkássága úttörő jellegű volt a mezőgazdaság több ágában is, bármihez fogott, zsenialitása mindenben megnyilvánult. Fejlesztései a kontinens

minden sarkából vonzották az érdeklődőket, legyen szó a világ egyik első öntözéssel egybekapcsolt műréttelépéről, vagy a belterjes állattartási technológia évtizedes szakmai vitákat lezáró legújabb módszereiről. A hatékonyság és gazdaságosság révén emellett többszörösére emelte a vezetése alatt állt birtokok jövedelmét.

A Magyaróvárt folyamatos kiöntéseivel veszélyeztető Lajta szabályozásával, a környék mocsaras területeinek lecsapolásával és rendezésével nagy kiterjedésű területeket tett élhetőbbé – lakhatóvá és művelhetővé. A város tüdejét, a róla elnevezett parkot szintén az ő tervei és felügyelete mellett telepítették. A javaslatára alapított és általa megszervezett tanintézet széleskörűen képzett, modern ismeretekkel rendelkező hallgatói később munkatársaivá váltak és közösen fejlesztették nemcsak hazánk, hanem Közép-Európa agráriumát.

Az alapítók öröksége

Albert Kázmér örökösei és a magyaróvári uradalom későbbi tulajdonosai között a Habsburg-család legkiválóbb hadvezéreit találjuk: Károly főherceget, „az asperni győzőt”, Albert főherceg tábornagyot és Frigyes főherceget, az Osztrák–Magyar Monarchia haderejének főparancsnokát. A tescheni ág utolsó képviselője volt a felsőházi tag Albert Ferenc főherceg, akit a két világháború között bizonyos politikai csoportok V. Béla néven királyjelöltjüknek tartottak. Alma materünk egykori hallgatójaként diplomaszerezéséről a világ egyik legjelentősebb lapja, a The New York Times is beszámolt.

Wittmann Antal természettudományos érdeklődését öröklő utódai szintén kiemelkedő életpályákat futottak be, generációk óta meghatározó szereplői a tudományos életnek. Unokája, Bauer Sándor a bécsi tudományos akadémia tagja, az ottani Műegyetem megszervezője, a kémiai fakultás dékánja, majd az egyetem rektora lett. Az ő unokája (Wittmann ükunokája) volt Erwin Schrödinger, a kvantummechanika egyik atyja, Albert Einstein személyes jóbarátja. 1933-ban kapott fizikai Nobel-díjat Dirac-kal „az atomelmélet új hatékony formáinak felfedezéséért”.

Epilógus

Az agrár-felsőoktatási intézmény – a világon egyedülálló módon – két évszázada ugyanazon ősi várkastélyban működik. Az alapítók nem csak a főépület előtt álló szobraik által vannak jelen. Szellemiségük a mai napig nyomon érhető a történelmének nyolcadik-kilencedik nemzedékét képző intézmény mindennapi életében. ■

Németh Attila

Wittmann Antal mellszobra
Trischler Ferenc pécsi szobrászművész
alkotása, amelyet az Óvári Gazdászok
Szövetsége közadakozásból állíttatott
2005-ben (Fotó: Zengő Ferenc)

Életutak a két akadémia metszéspontjában

A Magyar Tudományos Akadémia létrehozásánál játszott kulcsszerepe mellett Széchenyi Istvánnak elvülhetetlen érdemeként tartják számon az Országos Magyar Gazdasági Egyesület (OMGE) alapjainak lefektetését is. Az 1827-től Pályafutási Társaság, majd Állattenyésztő Társaság nevet viselő szervezetnek a magyaróvári akadémia jogelődjét megalapító reformkori tudós mezőgazdász, Wittmann Antal – karöltve Széchenyivel – szintén egyik letéteményese volt.

A kor- és eszmetársak haladó gondolkodásukkal és modernizációs törekvéseikkel jelentős mértékben emelték a honi gazdálkodás színvonalát, az OMGE pedig az egyik legfontosabb szereplője lett a magyar mezőgazdaság szolgálatának és fejlesztésének.

A két akadémia

Wittmann és Széchenyi gróf reformkorszakát követően szintén kapcsolatokat jelentettek azok a neves akadémikus személyiségek – egykori magyaróvári hallgatók, kutatók és tanárok –, akiknek jóvoltából a jószágkormányzó erőfeszítéseinek köszönhetően a kapuit 1818 őszén megnyitó Magyaróvári Gazdasági Felsőbb

Magántanintézet, majd Akadémia, és a hét évvel később „a legnagyobb magyar” által alapított Magyar Tudományos Akadémia 200 éves története egy-egy életút folytán újra és újra összekapcsolódott.

Minden egyes fiatal emberfőket nevelő intézmény sikerességének egyik fokmérője, hogy végzett nebulói mennyire állják meg helyüket az életben, elsajátított tudásukkal mekkora mértékben tudják szolgálni saját maguk, családjuk, illetve a nemzet boldogulását, fejlődését. Figyelembe véve a mindenkor nagy egyetemekhez képest viszonylagosan alacsony hallgatói létszámot és az egy tudományterületen folyó képzést, a hazai tudományos élet „csúcsát” megtestesítő

MTA-tagságot meglepően nagy számban nyerték el a magyaróvári intézmény egykori hallgatói.

A Széchenyi István Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar jogelődjének hallgatói közül összesen tizenhat óvári gazdaszt választott a tudományos testület tagjai közé, a néhai kutatók és tanárok közül pedig tizenegyen kapták meg a kitüntető akadémikus címet. Rajtuk kívül még számos MTA-tag rendelkezik vagy rendelkezett kötődéssel Mosonmagyaróvárhoz, az intézményhez.

Az MTA jelenleg két mosonmagyaróvári rendes taggal rendelkezik. Prof. dr. Neményi Miklós egykori intézetigazgatót

■ Széchenyi István szobra (Engel József, 1880)
a róla elnevezett téren, a Magyar Tudományos
Akadémia székháza előtt (Fotó: Klósz György)

„Széchenyi György, László és Bertalan, illetve Széchényi Emil grófok mellett Magyaróvárott sajátította el még a gazdálkodás tudományát Széchenyi István, Domokos, János, Lajos, Móric és János grófok.”

és rektorhelyettest, az Európai Agrárműszaki Bizottság alelnökét 2010-ben levelező, 2016-ban rendes tagjává választotta a testület. Prof. dr. dr. h. c. Schmidt János, a gazdasági állatok takarmányozásával foglalkozó tudományág kiemelkedő alakja, volt rektorhelyettes és dékán 2001-ben került az MTA levelező, 2007-ben a rendes tagjai közé.

Széchenyiek Magyaróváron

Moson vármegye egykori országgyűlési követe, Széchenyi István gróf nagybirtokos reformpolitikusként nemcsak az MTA alapításában, hanem már a felállított akadémia igazgatósági, majd tiszteletbeli tagjaként, illetve „másodelölülőjeként”, azaz alelnökeként, annak működtetéséből is kivette részét. A Széchenyi-család rajta kívül még három tagot adott a magyar tudományos élet legfelsőbb szervének, közülük ketten Magyaróvárott hallgatták az agrártudományokat. Érdekes, hogy mindketten az 1890 őszén beiratkozott évfolyam tagjai voltak.

Az 1892-ben diplomát szerző Széchenyi Bertalan gróf (1866–1943) birtokain a gazdálkodásnak, 1893 és 1943 között pedig

Magyarország ügyeinek volt egyik irányítója. Felsősegedi birtokát az egyik legkiválóbb magyar gazdasággá fejlesztette. Vezető hazai politikusként a Főrendiház jegyzője és alelnöke volt, majd ellátta a Felsőház alelnöki és elnöki tisztségét. A Magyar Tudományos Akadémia 1933. május 19-én választotta igazgatósági tagjai közé. Akadémiai tagsága mellett a Széchenyi Tudományos Társaság elnöke és a Magyar Nemzeti Múzeum tiszteletbeli tanácsának volt tagja. Aktív közéleti életet élt, 1923–25 között betöltötte az Országos Erdészeti Egyesület elnöki posztját is. Jogi végzettségének köszönhetően megválasztották a Királyi és Országos Legfőbb Fegyelmi Bíróság tagjának is.

A Széchenyi Bertalanhoz hasonlóan császári és királyi kamarási címet viselő gróf Széchényi Emil (1865–1932) óvári gazdász, koronaőr, 1920. május 6-án lett az MTA igazgatósági tagja. Amíg Bertalan gróf inkább csak a politikai, addig ő a gazdasági életben is kamatoztatta tudását. Ellátta a Magyar Általános Bizalmi Bank Rt. és a Hansági Tőzegipari Rt. igazgatóságának elnöki tisztségét, emellett az Első Magyar Általános Biztosító Társaság alelnöke és a Pest Megyei

■ A Magyar Tudományos Akadémia székháza és a Széchenyi Lánchíd (Fotó: Erlend Bjortvedt)

Kereskedelmi Bank igazgatósági tagja volt. Széchenyi Emil szintén részt vett hazánk ügyeinek irányításában: a Főrendiház örökös, majd haláláig a Felsőház tagja volt, 1902–05 között Sopron vármegye főispánja, majd pártonkívüli programmal Sopron, 1911-től nemzeti munkapárti programmal Esztergom országgyűlési képviselőjeként működött. Megjegyzendő, hogy 1922-től ellátta a Magyar Vöröskereszt elnöki tisztségét is.

Érdekes, hogy a kiterjedt birtokokkal rendelkező grófi család több prominens tagja is az óvári intézményben folytatta tanulmányait. Gróf Széchenyi György elsőként 1851-ben, László pedig 1852-ben lépte át a vár kapuját. A két testvér az Országos Széchenyi Könyvtár és a Magyar Nemzeti Múzeum alapjait lerakó Széchenyi Ferenc grófnak, a „leghívebb magyar” Széchenyi István édesapjának dédunokái voltak, unokaöccsük a már említett Széchenyi Bertalan akadémikus. Az évfolyamtárs Széchenyi Emil édesapja, Széchenyi Pál, az MTA-alapító István unokaöccse volt. Széchenyi Pál komoly politikai pályát futott be, Tisza Kálmán kormányában közel hét évig a Földművelés-, Ipar- és Kereskedelemügyi Minisztérium első számú embere volt.

Széchenyi György, László és Bertalan, illetve Széchenyi Emil grófok mellett – életútjukat és családi viszonyukat nem részletezve – Magyaróvárott sajátította el még a gazdálkodás tudományát (beiratkozásuk sorrendjében): Széchenyi István (1893), Domokos (1896), János (1917), Lajos (1920), Móric (1931) és János (1942) grófok. ■

Németh Attila

Magántanintézetből a Habsburg Birodalom egyetlen agrár-felsőoktatási intézményéig

A magántanintézeti korszakot az 1848–49-es forradalom és szabadságharc zárja, amelyben fontos részt vállaltak az intézmény hallgatói is. Előzményét az egyre erősödő reformmozgalom jelentette, amelynek helyi vetületeként 1847-ben közfelkiáltással választották meg gróf Széchenyi Istvánt Moson vármegye országgyűlési követének. Megbízólevele átvételekor a gazdasz ifjúság fáklyás felvonulással köszöntötte az új képviselőt.

A pár hónap múlva kitörő európai forradalmak szikrái hamar elérték a Habsburg Birodalmat. A március 13-án kirobbant bécsi eseményekbe már a magyaróvári hallgatók is bekapcsolódtak. Haberlandt Frigyes elsőéves hallgató (később egyetemi oktató) vezetésével egy kiáltványt fogalmaztak meg „Bécs diákjaihoz, a szabadság élharcosaihoz...”. A gazdasz-hallgatókból álló kis hadcsapattal Bécsben termettek és csatlakoztak a helyi egyetemi polgársághoz.

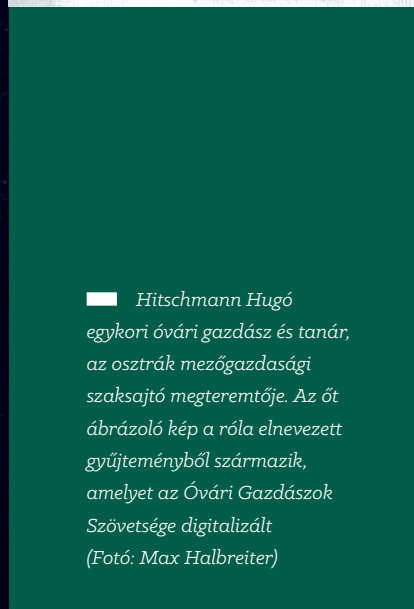
Mellettük a már végzett hallgatók is kivették részüket a forradalmi cselekményekből. Zeyk Domokos óvári gazdasz honvédszázados Bem József hadsegédje volt, a fehéregyházi (segesvári) ütközetben halt hősi halált, alakját Jókai Mór is megörökítette. Báró Mednyánszky László honvédmagy Lipótvár erősítési igazgatójaként jelentős érdemeket ért el a harcokban. A szabadságharc bukása után társával együtt a Haynau nevéhez kötött megtorlás első vértanúivá váltak, a pozsonyi Szamárhegyen akasztották fel őket.

Egy kisváros nemzetköziesedése

Az oktatás a forradalomban részt vevő hallgatóság és a szabadságharc következményei miatt csak 1850-ben indult újra. A magántanintézet néhány évtized alatt magas presztízt vívott ki magának, ennek és kiemelt stratégiai szerepének köszönhetően az intézmény Magyaróvári Császári és Királyi Gazdasági Felsőbb Tanintézet (1850–1869) néven minisztériumi kezelés alá került. Magyaróvár így

■ Bárá Mednyánszky
László honvéderőrnagy a szabadságharc bukása után a Haynau nevéhez kötött megtorlás első vértanújává vált (ismeretlen mester korabeli litográfiája)

■ Hirschmann Hugó
egykorú óvári gazdaság és tanár, az osztrák mezőgazdasági szaksajtó megteremtője. Az őt ábrázoló kép a róla elnevezett gyűjteményből származik, amelyet az Óvári Gazdászok Szövetsége digitalizált (Fotó: Max Halbreiter)

„Magyaróvár a 35 milliós Habsburg Birodalom egyetlen agrár-felsőoktatási tanintézeteként működött, kihatva egész Közép-Európa mezőgazdaságára és annak fejlődésére.”

a 35 milliós Habsburg Birodalom egyetlen agrár-felsőoktatási tanintézeteként működött, kihatva egész Közép-Európa mezőgazdaságára és annak fejlődésére.

A kiegészítést követően Magyaróvári Magyar Királyi Gazdasági Felsőbb Tanintézet (1869–1874) elnevezéssel funkcionált az iskola. A nagyszámú

külföldi hallgató okán az oktatás párhuzamosan két évfolyamon, egy magyar és egy német nyelvű tanszakon folyt. Nemzetközi elismertségét jelezte, hogy Európa szinte minden országából – Franciaországtól kezdve az egykori német és osztrák tartományokon át egészen Törökországgal bezárólag –, a kontinens minden sarkából érkeztek

hallgatók Magyaróvárra. Az ELTE és az MTA egyik közös kiadványa szerint a külföldi tanulók számát tekintve a magyar egyetemek között a magyaróvári intézmény az előkelő harmadik helyen áll az 1635 és 1919 közötti időszakot felölelő listán. Az 1818-ban indult és egy tudományterületet lefedő képzés, a többi egyetemhez képest

■ A Hansági Múzeum gyűjteményéből kölcsönkapott korabeli német nyelvű szakkönyv részlete az Intézménytörténeti Múzeum kiállításában (Fotó: Zengő Ferenc)

hallgatói létszámát tekintve kicsi, családias hangulatú óvári tanintézetet csak olyan intézmények előzték meg például, mint a lista első helyén álló, 1635-ös alapítású, több fakultással is rendelkező Nagyszombati Egyetem – a mai ELTE jogelődje.

A Hitschmann-féle gyűjtemény

Egykori hallgatóinkról – a hazai felsőoktatásban párját ritkító módon – már a fotográfia történetének kezdeteitől állnak rendelkezésünkre fényképek. A közel 600 db felvételt – amely olyan egyedülálló fotót is tartalmaz, mint a tanulmányait az intézmény alapításának évében, 1818-ban kezdő Veszely László időskori fényképe – Hitschmann Hugó gyűjtötte és rendezte össze három hatalmas albumba 1864 környékén.

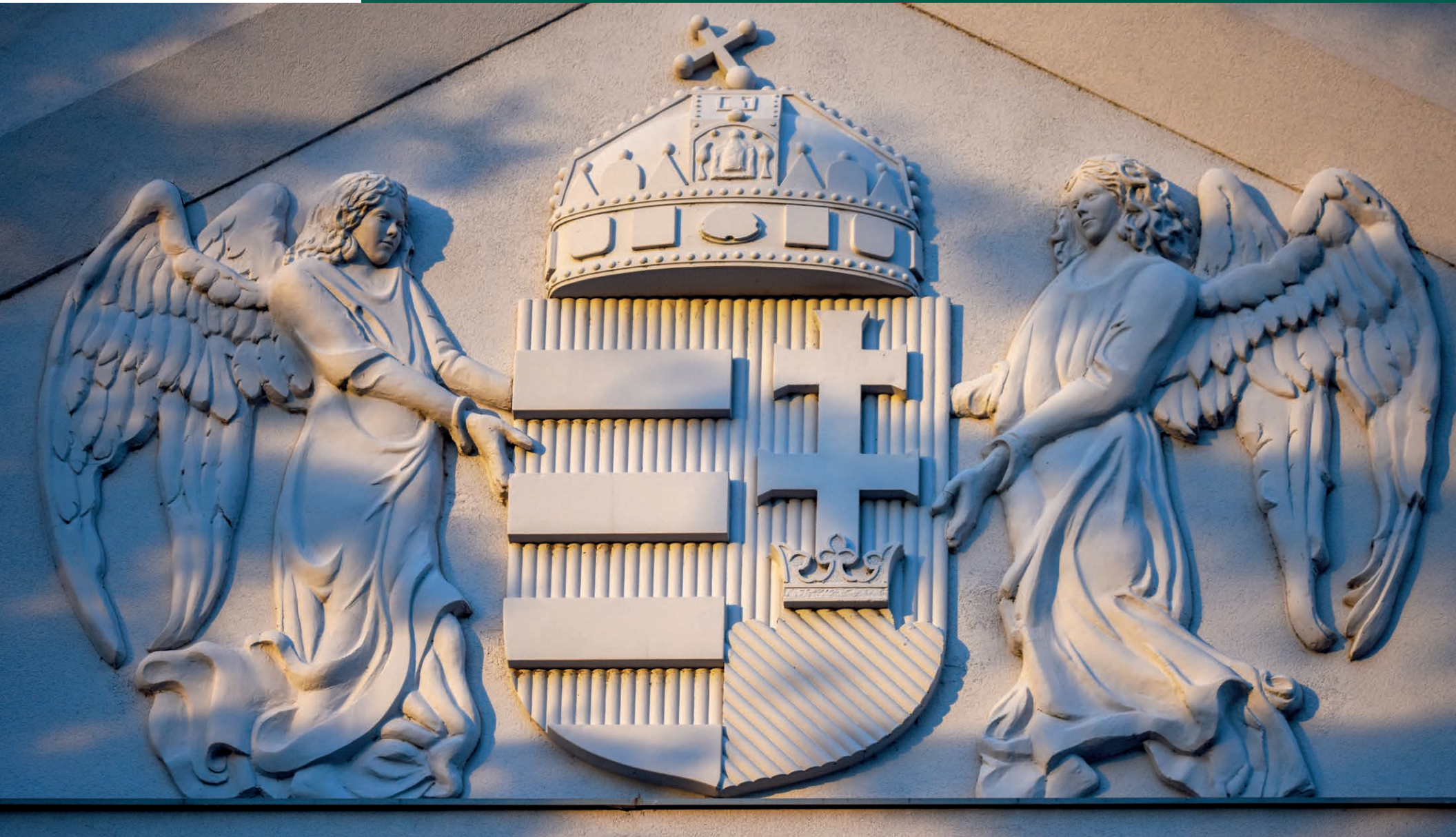
Hitschmann Hugó (1838–1904) – egykori óvári gazdász és tanár, az osztrák mezőgazdasági szakajtó megteremtője – írta az első „történelminek” tekinthető, az alma mater néhai professzorait és hallgatóit összesítő visszatekintést. Hiánypótló művében feldolgozta az 1818 és 1864 közötti időszak közel 2000 hallgatójáról rendelkezésre álló adatokat. Kezdeményezésére fényképgyűjtés is elindult a gazdászok között, egyfajta „korabeli facebookot” létrehozva. Könyvéhez tartozik az a három hatalmas bőrkötéses-veretes unikális album, amelyek a korabeli fotókat rejtik. Az ötletgazda kezdeményezése páratlan volt a maga idejében, mivel akkoriban még egyáltalán nem volt elterjedt a fotótechnológia, illetve nem készítettek iskolai tablókat sem. Ismereteink szerint egyedülálló, hogy egy oktatási intézmény ilyen, vagy ehhez hasonló jellegű kollekcióval rendelkezzen. A korabeli hallgatók Európa számos országából érkeztek

Magyaróvárra, így több fénykép a kontinens távoli és elsők között alapított fotóműtermeiből került hozzánk.

A négy bécsi rektor

Óvár magyar minisztériumi kezelés alá kerülésével a Lajtán túli osztrák szakoktatásnak is szüksége volt egy kifejezetten felsőfokú képzést nyújtó agrár-szakoktatási intézményre. Így 1872-ben a magyaróvári alma materből vált ki a bécsi mezőgazdasági főiskola. Alapításakor óvári oktatók adták tanári karának gerincét. Az Universitát für Bodenkultur (röviden BOKU – vagy nemzetközi nevén University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna) a mai napig anyaintézményeként tartja számon egyetemi karunkat. Az osztrák mezőgazdasági felsőoktatás számára Óvár négy hírneves rektort is adott. Köztük a szója európai meghonosítóját, *Haberlandt Frigyes*t, illetve *Hecke Vencelt*, az európai agrár-közgazdaságtan egyik kiválóságát. Mindketten hallgatói és oktatói voltak a magyaróvári tanintézetnek. Egykori óvári tanárként *Schwachhöfer Ferenc* szintén betöltötte ezt a tisztséget, jelenleg az ő nevét viseli Ausztria első számú biotechnológiai és élelmiszeripari díja és a bécsi egyetem egyik épületkomplexuma. *Sedlmayr Ernő*, az Osztrák–Magyar Monarchia egyik legkiválóbb mezőgazdásza volt az utolsó óvári gazdász, aki viselte a bécsi rektori láncot. ■

Németh Attila,
Dr. Kalmár Sándor

■ Az 1913-ban átadott úgynevezett „Új-Akadémia” szecessziós épületének részlete a Magyar Királyság kiscímerével és az azt tartó angyalokkal kiegészítve (Fotó: Zengő Ferenc)

„A fénykorszak”

Az időközben alapított hasonló magyar tanintézetek mellett (Keszthely – 1865-ös újraalapítás; Debrecen – 1868; Kolozsvár – 1869, majd Kassa – 1875) elsőként emelték akadémiai rangra a magyaróvári kar jogelődjét 1874-ben. Hivatalos elnevezése Magyaróvári Magyar Királyi Gazdasági Akadémia (1874–1942) lett, amely Magyarország egyetlen agrár-felsőoktatási tanintézete volt egészen 1906-ig.

A „Fénykorszak” kifejezés összeforrt az előző századforduló környékén kialakult professzori közösséggel, az ún. Óvári Nagy Tanári Karral. Megalapozása Masch Antal akadémiai igazgató tevékenységéhez kötődik, működésének kibontakozása pedig az 1884-ben kinevezett Balás Árpád nevéhez fűződik. Tagjai nemzetközileg elismert tudósok, egy-egy tudományterület hazai úttörői, megalapozói voltak, akik révén Európa legjobb agrár-egyetemei között tartották számon a magyaróvári alma matert.

Balás Árpád saját tudományos karrierjét háttérbe szorítva szervezte és irányította a korabeli tanári kart, törekedve az oktatás és a kutatás legjobb feltételrendszerének megteremtésére. Igazgatósága alatt került vezető beosztásba szinte valamennyi később legendássá vált oktató.

Elévülhetetlen érdemeket szerzett a Magyar Mezőgazdasági Múzeum létrehozásában, amelynek első igazgatója lett.

Cselkó István, a hazai takarmányozás-tan úttörője, a korszerű takarmányozás hazai meghonosítója volt. A magyar mezőgazdasági szakirodalom egyik megteremtőjeként magyar nyelven ő írta az első tudományos igényű szarvasmarha-tenyésztési szakkönyvet. Munkássága előtt tisztelegve az Állatorvostudományi Egyetem jogelődje díszdoktorává avatta.

Cserhádi Sándor személyében a hazai növénytermesztés, -nemesítés úttörőjét, a magyarországi tudományos növénytermesztés megalapozóját, az Országos Növénytermelési Kísérleti Állomás és az Országos Növény-nemesítő Intézet létrehozóját, előbbi igazgatóját tisztelhetjük.

A tudományágak szinte minden területén maradandót alkotott.

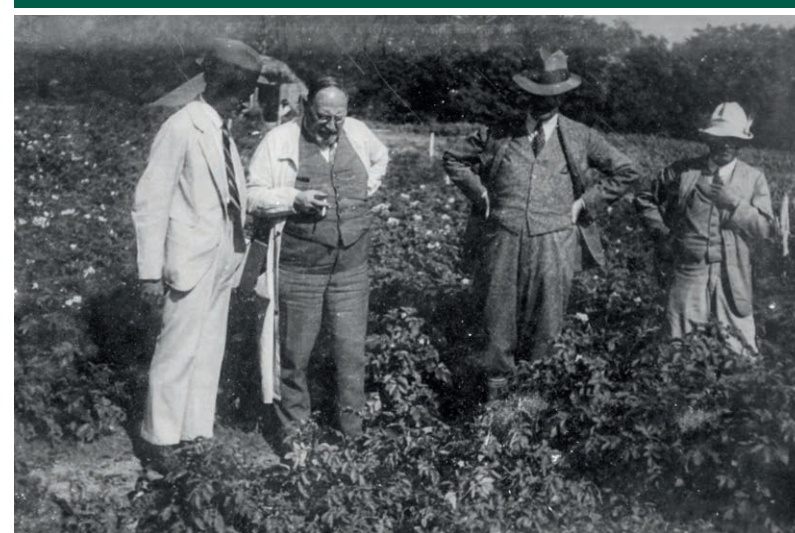
Deininger Imre hozta létre Magyarország első Vetőmagvizsgáló Állomását, ma őt tekintjük a hazai vetőmag-vizsgálati és a régészeti növény-tani kutatások megalapítójának. Később a keszthelyi gazdasági tanintézet igazgatója, majd a gödöllői koronauradalom jószágigazgatója volt.

A korszerű hazai agrárgazdaságtan megalapozójának Hensch Árpád professzort, az Akadémia későbbi igazgatóját tartjuk. Óvári korszaka alatt írt munkái jórészt az üzemtan és üzemszervezés problémáit elemezték, hírnevét is ezen tudományterületek művelésével alapozta meg.

Kosutány Tamás agrokémikus volt az első, akit az MTA közvetlenül Magyaróvárról választott a tagjai közé. A magyar

■ Fényképek a „fénykorszakból”: Fiatal oktatók és kutatók – Sigmond Elek, Gyárfás József, Krolopp Alfréd (fent), a Tej-kísérleti és Vegy-kísérleti Állomások épülete (jobbra), az egyik laboratórium (lent jobbra), valamint burgonya-fajtaelismerés helyszíni vizsgálata (lent balra) (Forrás: SZE MÉK Intézménytörténet Múzeum, digitalizálta az Óvári Gazdászok Szövetsége)

„A „Fénykorszak” kifejezés összeforrt az előző századforduló környékén kialakult professzori közösséggel. Tagjai nemzetközileg elismert tudósok, egy-egy tudományterület megalapozói voltak, akik révén Európa legjobb agráregyetemei között tartották számon a magyaróvári alma matert.”

élelmiszer-tudomány kimagasló alakja a helyi Vegykísérleti Állomás vezetője is volt, majd az Országos Kémiai Intézet igazgatójává nevezték ki, a Műegyetem meghívott előadójaként is tevékenykedett.

Az utódok visszaemlékezéseikben a tudományos életben elért eredményei alapján Linhart Györgyöt, a Növény-élet- és kórtani Állomás alapítóját és vezetőjét emelik ki a tanári karból. A fitopatológia Európa-szerte híres szaktekintélyét ma a hazai tudományos növénykórtan és növényvédelem megalapozójaként tartjuk számon.

Az agrártörténelem, a juhtenyésztés szaktekintélyeként jegyzi Rodiczky Jenőt, a francia Becsületrend tulajdonosát. Az akadémiai tangazdaság kelet-fríz nyáját ő alakította ki, amelyben az egyik anyajuh világrekordot állított fel tejtermelésével. Nevéhez fűződik az Országos Gyapjúminősítő Intézet alapítása is.

Az egykori műegyetemi tanszékvezető és keszthelyi igazgató, id. Sporzon Pál a mezőgazdasági üzemtan kiemelkedő művelője volt. Korának egyik

legtermékenyebb szakírójaként írta meg a Gazdasági becsléstant, az első ilyen jellegű magyar nyelvű könyvet.

Thallmayer Viktor gépészmérnök, a műszaki tanszék és a Gép-kísérleti Állomás – Európa második ilyen jellegű kutatóintézete – vezetőjeként tett szert hírnévre a tudományos életben. Több mezőgazdasági gépgyár szaktanácsadóját, az első magyar mezőgazdasági gépészeti szakkönyvek szerzőjét tisztelhetjük személyében.

A korszerű szarvasmarha-tenyésztés megalapozója, a világszerte elterjedt Bang-Ujhelyi eljárás kidolgozója volt Ujhelyi Imre. Nevéhez fűződik az Állatgyógyászati és a Tejkísérleti Állomások alapítása és vezetése. Schandl József akadémikus írta róla: „azt hogy állattenyésztésünk 10-15 év alatt behozta fél évszázados lemaradását, első-sorban Ujhelyi Imrének köszönhetjük.”

Az agrárkutatás bölcsője

A századforduló időszakában Akadémiánk mellett alapították meg az első hazai agrár-kutatóintézetek nagy részét, amelyek a magyar agrárkutatás

■ Várudvarrészlet Thallmayer Viktor (Fekete Géza Dezső, 1971) és Bánvárt Sándor (Stöckert Károly, 1969) professzorok reliefjeivel (Fotó: Zengő Ferenc)

igazi megindulását jelentették, így Magyaróvár „a hazai mezőgazdasági tudományos kutatás bölcsőjévé”, igazi fellegváraává vált. Az európai viszonylatban is az elsők között alapított kutatóintézetek a következők voltak: Gazdasági Eszköz- és Gépkísérleti Állomás (1869), Vegykísérleti Állomás (1872), Vetőmagvizsgáló és Növényélettani Állomás (1878), Országos Növénytermelési Kísérleti Állomás (1891), Állatgyógyászati Állomás (1891), Növényélettani és Kórtani Állomás (1897), Tejkísérleti Állomás (1903), Országos Növénynemesítő Intézet (1909). Ezeken felül az alma materhez kapcsoltn 1840-től működött Meteorológiai Állomás, 1892-től Gazdasági (Szak)tanácsadó Bizottság is.

Az első posztgraduális képzés

A magyar vízgazdálkodás és vízrendezés, illetve talajjavítás történetében mérőkövet jelentett Kvassay Jenő e területeken kifejtett több mint négy évtizedes egyedülálló munkássága. Nem volt még 28 éves, mikor Trefort Ágostontól 1878-ban átvette kinevezését és feladatául kapta a hazai kultúrmérnöki szolgálat megszervezését. Az Országos Kultúrmérnöki Hivatal működéséhez biztosítani kellett a tevékenység ellátására alkalmas, megfelelő számú és képesítésű, speciális ismeretekkel rendelkező személyzetet. Ennek érdekében kultúrmérnökök a Műegyetemen végzett mérnökök lehettek, akik ismereteiket a magyaróvári Gazdasági Akadémián egészítették ki. Az Óvárott zajló első posztgraduális képzés egyedülálló volt a maga nemében, ahonnan olyan hallgatók kerültek ki, mint a világ legelismertebb vízerő-hasznosítási szaktekintélyei közé tartozó Mosonyi Emil akadémikus. ■

Németh Attila

Hazai és nemzetközi elismerések

1896-ban nagy pompával ünnepelték Magyarország ezeréves fennállását, amelynek keretében a budapesti Városligetben nagyszabású millenniumi kiállítást rendeztek. A Magyaróvári Magyar Királyi Gazdasági Akadémiát – elismerve a hazai agrárium területén elért eredményeit – az a megtiszteltetés érte, hogy Balás Árpád igazgató vezetésével oktatói tevékeny részeseivé váltak a mezőgazdasággal foglalkozó kiállításrész összeállításának.

Érdeklőség, hogy mellettük egykori hallgatóink is bekapcsolódtak a szervezésbe. Rohrer Ferenc, a magyaróvári főhercegi uradalom jószágkormányzója tekintélyes értéket képviselő kiállítási tárgyakat bocsátott rendelkezésre, talán a legnagyobb felajánlás és a legjelentősebb hozzájárulás innét érkezett. Paikert Alajos, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkára szintén elvülhetetlen érdemeket szerzett a szervezésben. A főkiállítás két részre, egy történelmi és egy jelenkori főcsoportra oszlott. A történelmi főcsoport épülete a magyar építőművészet és a magyarországi műemlékek legjellemzőbb stíluslemeit tükrözte. Az Alpár Ignác tervei alapján készült épületcsoport egyik egysége a Hunyadiak erdélyi vára több részének másolata volt, emiatt az egész épületet Vajdahunyad várának nevezték.

A párizsi világkiállítás magyar pavilonja a „Rue des Nations” felől (Forrás: SZE MÉK Intézménytörténet Múzeum, digitalizálta az Óvári Gazdászok Szövetsége)

„A történelmi főcsoport épülete a magyar építőművészet és a magyarországi műemlékek legjellemzőbb stíluselemeit tükrözte. Az épületcsoport egyik egysége a Hunyadiak erdélyi vára több részének másolata volt, emiatt az egész épületet Vajdahunyad várának nevezték.”

Szintén a millennium alkalmából jelent meg Balás Árpád szerkesztésében a magyarországi mezőgazdasági szakoktatási intézményekről készült grandiózus összeállítás. Az agrártörténeti alpműnek tekinthető kiadvány nemcsak az akadémiai, illetve a gazdasági tanintézetek képzést ismerteti intézményenként, hanem részletesen kitér az egyes földmívesiskolák működésére is.

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum

A millenniumi kiállítás bezárása után a Földművelésügyi Minisztérium úgy döntött – többek között Balás Árpád és Paikert Alajos kezdeményezésére –, hogy a mezőgazdaságról szóló bemutató anyagot nem engedi megbontani, hanem megfelelő épület biztosítása után létrehozza a Magyar Mezőgazdasági Múzeumot a két említett úriember tevékeny közreműködésével. A minisztérium 1896 nyarán állította fel a „múzeumelőkészítő-bizottságot” Balás Árpád vezetésével, aki egyébként is a millenniumi kiállítás mezőgazdasági szakoktatási csoportjának volt az elnöke.

Balás időközben leköszönt magyaróvári igazgatói állásáról, azonban nyugdíjazása nem jelentette a tevékeny munkától való elszakadást. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter 1897-ben nevezte ki a Magyar Mezőgazdasági Múzeum első igazgatójának, Paikert Alajos pedig a „múzeum első óre” (muzeológusa) lett. Méltán esett rájuk a választás, hiszen az előkészületi munkákat is Balás irányította, és alapos áttekintésük volt a múzeum anyagáról. Megbízatásuk átvétele után rövidesen megnyitották a múzeumot a látogatók előtt. „A múzeumban 21 kiállítás foglalkozott a hazai mezőgazdaság szinte minden területével és helyet biztosítottak időszaki kiállításoknak is. Balás Árpád személyesen irányította a múzeumi könyvtár létrehozását, mellyel az volt a célja, hogy itt legyen a hazai és külföldi mezőgazdasági szakirodalom gyűjtőhelye és központja.” – írta róla Pintér János. A múzeum ideiglenes jelleggel a fából készült Vajdahunyad várat kapta meg otthonául, amelyet egy költözést követően később újjáépítettek. A visszaköltözés óta a múzeum ebben a gyönyörű épületben található.

■ A Magyar Mezőgazdasági Múzeum otthonául szolgáló Vajdahunyad vára a budapesti Városligetben (Fotó: Felix König)

■ A magyaróvári vár homlokzatának részlete a rekonstrukciót megelőző régészeti feltárás nyomaival (Fotó: Zengő Ferenc)

■ Linhart György professor párizsi világkiállításon (1900) elnyert aranyérméről készült felvételek (Forrás: SZE MÉK Intézménytörténet Múzeum, digitalizálta az Óvári Gazdászok Szövetsége)

Balás Árpádot követően további három igazgatót is adott a magyaróvári akadémia a múzeum számára. Saárossy-Kapeller Ferenc és Badics József mellett a már említett Paikert Alajos is betöltötte ezt a posztot. Ő egyúttal a kairói Mezőgazdasági Múzeum létrehozója, a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet szülőatyja is volt.

Sikerek Párizsban és az olimpián

Az intézmény nagy szerepet játszott a XIX. századi mezőgazdasági tudományos élet és kutatás fejlesztésében, amely számtalan esetben az ország határain kívülről is visszaigazolást nyert. A nemzetközi megbecsültséget támasztják alá a korabeli világkiállításokon elért kiváló eredmények is. Az első világkiállítást 1851-ben Londonban rendezték meg, amelyet az I. világháború kitöréséig még 13 követett. „Az új találmányok, a fejlődést elősegítő konstrukciók

bemutatását Albert herceg – Viktória királynő férje – kezdeményezte.” Sajnos nem rendelkezünk mindenre kiterjedő forrásokkal, de az bizonyos, hogy az első londoni kiállításnak már volt magyaróvári érintettsége. A negyedik, 1867-ben megrendezett párizsi világkiállításon az intézmény már Masch Antal igazgató irányításával szerepelt, ahol a nemzetközi zsűritől ezüstérmet kapott. Az 1873. évi bécsi világkiállításon a tanintézet mellett jelen volt a mosoni Kühne Mezőgazdasági Gépgyár is. Itt díszokmánnal jutalmazták hazánk tanügyi kiállítását, de általánosságban elmondható, hogy a Magyarországnak jutó elismerések közel felét a mezőgazdasághoz, élelmiszer- és feldolgozóiparhoz tartozó kiállítók nyerték el.

Az igazi áttörő sikert a korábbiakban említett „Óvári Nagy Tanári Kar” századfordulóra beérő munkássága hozta el. Magyaróvár tudományos téren betöltött vezető szerepét illusztrálja az 1900-ban

ugyancsak Párizsban megrendezett világkiállítás, ahonnan a nagy tanári kar tagjai hét aranyérmel tértek haza, nem beszélve a további elismerésekről, amely egyedülálló szakoktatásunk történetében. A Magyaróvári Magyar Királyi Gazdasági Akadémia együttes kiállítása egy, a professzorok közül Kosutány Tamás kettő, Cserháti Sándor egy, Thallmayer Viktor egy, Linhart György kettő arany- és egy bronzérmet szerzett. Hensch Árpád és Sporzon Pál munkásságát egy-egy, Krolopp Alfréd tevékenységét két ezüstérmel, Cselkó Istvánét pedig egy bronzérmel ismerték el. Ha hozzátesszük, hogy a rendezvény „szatellitje” volt a második újkori olimpia, ahol Bauer Rudolf óvári gazdasz diszkoszvetésben szintén aranyat nyert, megállapíthatjuk, hogy európai hírnevet szerzett az intézmény. ■

Németh Attila

Zivataros évtizedek

Az agrár-felsőoktatás átalakítása az előző századfordulóra elodázhatatlanná vált. A megnövekedett ismeretanyag miatt a képzési idő emelése égetően szükséges volt, másrészt a megnövekedett hallgatói létszám befogadása Óváron már infrastrukturális akadályokba ütközött, az akadémia új tanügyi épületében csak 1913-ban kezdődött meg az oktatás.

Emiatt 1906-ban – a tanulmányi idő meghosszabbításával együtt – az addigi középfokú tanintézeteket (Debrecen, Kassa, Keszthely, Kolozsmonostor) akadémiai rangra emelték. A magyarvári akadémia vezető szerepének megőrzését, a magas színvonalú oktatás és kutatás további fejlesztését szintén prioritásként kezelte az akkori kormányzat. Darányi Ignác miniszter terve szerint a létrehozandó pozsonyi tudományegyetem mezőgazdaság-tudományi fakultásként működött volna tovább az óvári intézmény.

Víziók: Pozsony – Magyaróvár – Győr

Az eredeti elképzelés szerint az 1912-ben Pozsonyban megalapított egyetemen négy kart kívántak létrehozni, amelyek közül három meg is kezdte működését 1914 és 1918 között. A

negyedik kar, az agrárfakultás végleges felállításával egyúttal létrejött volna Magyarország első egyetemi keretek között működő agrár-felsőoktatási intézménye. Sajnos az I. világháború, illetve Pozsony cseh megszállása keresztülhúzta ezeket a terveket.

A csatlakozási folyamat végét 1918-ra tervezték, amikor az óvári akadémia fennállásának „100-ik esztendejét ünnepli”. Ghillányi Imre báró földművelésügyi és Jankovich Béla közoktatásügyi miniszterek az 1914–15. évi költségvetés tárgyalásakor a képviselőháznak tett közös bejelentésük alkalmával már konkrét, eldöntött tényként közölték az elképzelést. Egy miniszteri leirattal a két intézmény tanévének rendjét is összehangolták, az akadémia korabeli évkönyvei a csatlakozási időszakot már külön fejezetként tárgyalták. 1914-ben az oktatás területén is megindult az

együtműködés, amelynek egyik kulcsfigurája a jogi enciklopédiát Magyaróvárott előadó *Erekly István* pozsonyi professzor volt. Ő később a Szegedi Tudományegyetem dékánja, rektora és az MTA tagja lett.

A két intézmény összeköttetésének első lépéseit továbbiak követték: *Tuka Bélát* a magyar közjog, *Kiss Albertet* pedig a magyar magánjog előadásával bízták meg. Tuka professzor később az első szlovák köztársaság miniszterelnöke és külügyminisztere, az újonnan létrejött pozsonyi Szlovák Egyetem rektora lett. Kiss professzor a pozsonyi Jog- és Államtudományi Kar dékánja, majd a szegedi egyetem tanára, és annak rektora is volt.

Pozsonyt a trianoni békediktátum elcsatolta hazánktól, de a Tudományegyetem Győrbe történő esetleges áthelyezése még Magyaróvárott is reményt adott a megkezdett közös munka folytatására.

■ Vojtech Tuka (Tuka Béla; Hegybánya, 1880. július 4. – Pozsony, 1946. augusztus 20.) szlovák jogász és politikus, az első szlovák köztársaság miniszterelnöke és külügyminisztere, a pozsonyi Szlovák Egyetem rektora, a Szlovák–Német Társaság elnöke. A Magyaróvárott csak rövid ideig oktató Vojtech Tuka életfala teljes mértékben leképezi azt a korszakot, illetve annak ellentmondásait, amire a fejezet címe is utal: Zivataros évtizedek... (A kép forrása: Narodowe Archiwum Cyfrowe, Varsó)

■ Bánvárh Sándor tíz esztendőn keresztül volt az akadémia igazgatója az egyik legvésztérhebb korszakban, de tanártársaival közösen sikerült megőrizniük azt a légkört és szellemiséget, „ami összetartja és családdá formálja mindazokat, akik életük egy darabját az ódon falak között töltötték”, amiből aztán lehetett meríteni és erre alapozva a jövőt építeni (Forrás: SZE MÉK Intézménytörténet Múzeum, digitalizálta az Óvári Gazdászok Szövetsége)

Sajnos az egyetem Pécsre költözése után közel száz évet kellett várni, hogy új lehetőségek és szinergiák mentén a győri és a mosonmagyaróvári egyetemi képzés története újra összefonódjon.

Harc Nyugat-Magyarorszáért

Miután a győztes hatalmak döntése értelmében az Ausztria és Magyarország között húzódó végleges határ vonala nyilvánosságra került, az óvári gazdaszokra villámcsapásként hatott a hír, hogy Moson vármegyének mintegy kétharmadát a háborúból szintén vesztes félként kikerülő Ausztriához csatolják.

„A békediktátum kegyetlensége Magyarország lakosságát elkésérítette, a volt szövetséges Ausztria területi követelése pedig egyenesen fölháborította. 1921. augusztus 20-án Sopronban tömegtüntetésre került sor” – írja Sarkady Sándor tanulmányában. Az óvári gazdaszok augusztus 25-én már gyülekeztek és Nyugatra indultak. A 110–120 óvári gazdasz az I. Felkelő Hadsereg parancsnoksága alá tartozott, a történetírás szerint a kötelék legerősebb alakulata a magyaróvári gazdaszok rohamzászlóalja volt.

„Kezdetét vette a másfél hónapig tartó nyugat-magyarországi fegyveres felkelés. A felkelő «hadseregben» ott küzdöttek a soproni főiskolások és diákok, a magyaróvári gazdaszok és a pesti műegyetemisták. Ez a felkelés vezetett el a soproni népszavazáshoz”, amely eredményeként Sopron és környéke magyar terület maradhatott.

Két hős hallgatónk sajnos nem térhetett vissza Óvárra: Kalocsay Imre és Satori László. A felkelő gazdaszok közt találjuk még Csukás Zoltánt (későbbi MTA-tag, a

magyar állattenyésztés egyik legkiválóbb személyisége), illetve Kolbai Károlyt és Révy Dezsőt (a Magyar Agrártudományi Egyetem későbbi rektorai).

Centenáriumtól a felfüggesztésig

Az első világhégest követően az alma mater – ahogy az egész ország – súlyos gondokkal küzdött. „Ilyen helyzetben köszöntött az akadémiára alapításának századik évfordulója, amelynek jelentőségéről a járványveszély miatt («spanyol járvány») elhalasztott tanévnyitón november 5-én csendben, a falak közt emlékeztek meg” – írja Walleshausen Gyula. Bánvárt Sándor igazgató a következőképp foglalta össze e szomorú időszakot. „A háború összeomlása s az azt követő fordalmak gyászos korszaka az akadémia életére is nyomasztólag hatott. A tanítás nem folyhatott zavartalanul. Tanárra és hallgatóságra egyaránt ránehezedett a bizonytalanság nyomasztó érzése s a folytonos mélyreható politikai változások nagy hátrányára voltak a tanításnak is.”

A gazdasági világválsággal is terhelt időszak alatt az intézménynek lehetőségeihez mérten sikerült megőrizni presztízsét. A szűkös anyagi forrásokat kompenzálta az a szellemi és emberi háttér, amely Magyaróvárt ebben az időszakban is jellemezte, amiből lehetett meríteni és erre alapozva a jövőt építeni. Ennek eredményeként fennállásának 125. évében Mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Főiskola (1942–1945) elnevezést kapott a tanintézet. A hazai szakoktatás egyik fehér hollójaként egészen a II. világháború végéig Európa-szerte elismert és elfogadott volt az itt szerzett oklevél.

■ A második világháborúban hősi halált halt gazdasztársak emlékére állított emlékművet Pauer Gyula (1941–2012) Kossuth-díjas szobrászművész készítette 1991-ben (Fotó: Zengő Ferenc)

■ „Nagyságos hideghéti Dr. Bittera Miklós gazdasági akadémiai tanár urunknak, hálaival és szeretettel a mi a felejthetetlen nemes lelkű védőnk iránt, s baráti emlékül Magyaróvárott, 1920. június hava – Az 1919–20. évi II. és III. éves katonahallgatók.”
A képhez kapcsolódó érdekesség, hogy Kemal Atatürk, a modern Törökország atyja hazája agráriumának korszerűsítéséhez Magyaróvárott képeztetett szakembereket. A törökök szintén nem értettek egyet az I. világháborút lezáró békediktátumokkal, így a nyugati végeken többük segítette az osztrákok ellen harcoló magyar csapatokat (Forrás: SZE MÉK Intézménytörténet Múzeum, digitalizálta az Óvári Gazdászok Szövetsége)

A II. világháborút követő központosításnak „köszönhetően” a frissen létrehozott Magyar Agrártudományi Egyetem Mosonmagyaróvári Osztályaként (1945–1949) funkcionált az alma mater. A kommunista hatalomátvétel után működését a többi vidéki osztályával együtt ideiglenesen felfüggesztették, amellyel a teljes magyar agrár-felsőoktatást szétverték. Évek teltek el, mire hibáikat belátták... ■

Németh Attila

Abból adhatunk, amit kaptunk...

Az alapítástól kezdve – talán az alapító szándékából és szellemiségéből is adódóan – egy szorosan összetartó, egymást segítő közösség formálódott az elmúlt kétszáz évben. Az akadémisták soraiba fogadott hallgatóknak számos íratlan szabálynak kellett eleget tenniük a tantervekben rögzített előírásokon kívül a rég- és a közelmúltban egyaránt. Ezek betartását diákegyletek is irányították és felügyelték, melyek egyúttal segítették a hallgatók képzését és kikapcsolódását is.

Számos társaság formálódott az alapítás óta, hosszú éveken keresztül meghatározva és befolyásolva a hallgatói életet. Sajnos ezeknek egy része ma már nem működik, de jótékony és áldásos tevékenységükkel kiérdemelték, hogy legalább néhányról az alábbiakban is megemlékezzünk.

Két évszázad hallgatói egyletei

Kazinczy-kör: magyar ajkú diákok alapították 1859-ben, Kazinczy Ferenc születésének 100. évfordulóján a magyar nyelv ápolása céljából. Ezzel egy olyan könyvtár alapjait tették le, melyben a gazdasági szakművek mellett a magyar irodalom képviselői is helyet kaptak. A Kazinczy-kör az 1906/1907-es tanévben feloszlott, de a tanári kar „Kazinczy könyvtár” alapítvány létrehozásával az

egylet fennálló vagyonából továbbra is az ifjúság szakműveltségét és a szépirodalom pártolását tűzte ki céljául. Az ezen időszakból származó könyvek a kari könyvtárban a mai napig megtalálhatók.

Segélyező egylet: szintén magyar ajkú diákok alapították 1872-ben. Célja „jóerkölcsű, jó előmenetelt tanúsító és anyagilag szűkölködő rendes hallgatók” segélyezése volt. 1897-ben az egylet 25 éves fennállásának tiszteletére Kosutány Tamás tanár és tiszteletbeli elnök „Mensa academicát” alapított. A „Mensát” a befolyt nagybirtokosi kegyes adományok révén 1900-ban nyitotta meg, ahol a diákok jutányos áron ebédet és vacsorát kaptak. Az egylet ezen kívül a Moson megyei Karolina kórháznál a beteg hallgatók részére egy ágyalapítványt is fenntartott.

Akadémiai hallgatók gazdasági egylete: a magyar és német ajkú diákság közösen alapította 1875-ben. Célként tűzték ki a szakműveltség fokozását és a baráti viszony ápolását. A tanulmányi kirándulásokon az egylet több szegény sorsú diákot segélyezett. Tudományos szakestélyeket tartottak, melyeken a tagok által szerkesztett értekezéseket olvastak fel. A pályakérdések feldolgozását díjakkal jutalmazták. Természetesen a szórakozás és bálók szervezése sem állt távol az egylet célkitűzéseitől.

MOGAAC

A **Mosonmagyaróvári Gazdászok Atlétikai Clubja**, az ország egyik legrégebbi – ma is működő – hallgatói sportklubja. Eredetileg 1881-ben Magyar-Óvári Torna és Vívó Egylet néven jött létre – részben az ifjúság

■ A magyar nyelv ápolása érdekében létrejött Kazinczy-kör tagjai (Forrás: SZE MÉK Intézménytörténet Múzeum, digitalizálta dr. Kalmár Sándor)

körében elharapódzó párbajozások vissza-szorítása érdekében. 1899-ben alakult át, illetve vette fel a Magyar-Óvári Gazdasági Akadémiai Atlétikai Club (MOGAAC) nevet. Megalakulásakor már 75 taggal rendelkezett, közöttük több oktató is szerepelt. A vívás mellett a környék rengeteg folyóágának felfedezése is vonzotta a hallgatókat. Az első vízi kirándulásra az

alapítás után nem sokkal került sor, amikor is a klub hét tagja Budapestre történő evezésük közben látogatást tett a Győri Csónakázó Egyletnél. A sportklub leghíresebb tagja *Bauer Rudolf*, a párizsi olimpia díszkoszvető bajnoka volt, ikonikus tanár-elnöke pedig *Ejury Lajos*, az Akadémia kémia tanára, aki az első, 1897. évi Balaton-átúszó verseny győztese volt.

Néptáncegyüttes

Az Óvári Gazdász amatőr néptánc-együttes 1957-ben alakult, az akkori Mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Akadémia néptáncot kedvelő hallgatóiból. A táncegyüttes kitűnő koreográfusok bevonásával teszi közkincssé a magyar népi hagyományokat. Tájegységünket

■ A MOGAAC tagjai – az ülő sor közepén a tanár-elnök Ejury Lajos vegyészprofesszor látható (Forrás: SZE MÉK Intézménytörténet Múzeum, digitalizálta dr. Kalmár Sándor)

„Az alapítás óta számos társaság formálódott, hosszú éveken keresztül meghatározva és befolyásolva a hallgatói életet. Jótékony és áldásos tevékenységükkel kiérdemelték, hogy néhányról megemlékezzünk.”

bemutató műsorával a csoport nagy sikerrel szerepelt többek között élő televíziós adásban is 1977-ben és 1978-ban. Az elmúlt évtizedekben a tánccsoport és kíséző zenekara sok hazai és külföldi fesztiválon lépett fel: Ausztria, Csehszlovákia, Grúzia, Németország, Lengyelország, Jugoszlávia, Olaszország, Belgium, Anglia, Törökország, Spanyolország és Franciaország szerepelt már több alkalommal a fellépési helyszínek között. Tevékenységüket számos díjjal jutalmazták, a közel 50 fős együttes napjainkban több különböző korosztályú csoportokból áll.

Dalárda

A dalárda közel két évszázados múltra tekint vissza, ezzel hazánk – és Közép-Európa – egyik legrégebbi hallgatói szerveződése. Hivatalos megalakulása dátumának az 1861. esztendő tekintjük, azonban korabeli feljegyzésekből tudjuk, hogy jogelődje már jóval korábban, közvetlenül az alma mater 1818-ban történt alapítása után működött – ha nem is szervezett egyesületi keretek között –, amelyet az ún. „vigalom-mester” vezetett. A maga nemében ez azért is egyedi, mivel a nagy múltú visszatekintő első magyar hallgatói dalárdák elődjait a XVIII. századi Angliában alakult dalegyletek mintájára alapították, amelyek legelőbb csak az 1840-es években, német közvetítéssel jutottak el hazánkba. Ebből a korszakból származik az elhíresült kettős jelszó is: „*Studia et Allostria!*”, azaz tanulmányok és bohóságok, amely az óvári gazdászlet jelmondatává vált.

Szövetség

A diplomaszerezést követő időszak legfontosabb hagyományőrző és kapcsolattartó egyesülete, amely 2008-ban

egyesült az idestova ötvenéves Mezőgazdasági Szakember Klubbal, új távlatokat nyitva a gazdász hagyományok ápolásában, egymás tájékoztatásában, a segítő együttműködésben, a különböző programok szervezésében (Gazdászbál, Gazdászmajális, szakmai tanulmányutak, stb.). A Szövetség által alapított Albert Kázmér- és Wittmann Antal-díjakat minden évben az életművükkel, munkásságukkal arra alkalmas kevés számú kiválasztott számára adományozzák, akik aztán büszkén viselik a Wittmann- vagy Albert Kázmér-díjas agrármérnök címet. Az egyetem elvégzése után egyben presztízst is jelent ezen szervezet tagjává válni, és támogatni azon nemes célokat, amelyek megvalósulását az egyesület a zászlójára tűzi.

Az egyletek helyét újabb közösségi megmozdulások vették át, amelyek célja ugyanakkor hasonló a régmúlt időkhez. A sportszarnokban napjainkban is aktív sportélet zajlik, a vízitelep révén a hallgatók felfedezhetik a Szigetköz természeti csodáit. Szakmai és tudományos versenyek nyújtanak lehetőséget a kapcsolatok építésére, az ismeretek megmérettetésére. Kevésbé tudományos céllal szerveződtek a népszerű Mosonmagyaróvári Diáknapok (MÓDI), melyek helyét az utóbbi években átvette a Parasztolimpia és a GazdászBajnokság.

Az óvári gazdászok tanulmányaik befejeztével lovas fogatokon, hintókon dalolva búcsúznak a várostól, a válétálás hagyományos eleme az esti dalos fáklyás felvonulás. ■

Dr. Kalmár Sándor
Németh Attila

■ A magyaróvári várkastély nyugati szárnya (Fotó: Zengő Ferenc)

Az intézmény hallgatói

Az alapítás 200. évfordulója ismét időszerűvé tette a megemlékezést az egykori tanárokról, az intézetek tudományos kutatóira, illetve az egykoron Óvárott végzett gazdászokra. Sajnos az utóbbi csoportba tartozó személyekről csak elvétve esik szó, feljük nagy az utókor tartozása, van mit bepótolni... Kiválasztva egy-két nevet igazi kuriózumokra, kiemelkedő életutakra lelhetünk a régi gazdászok soraiban, akiket szerteszét sodort az élet, de az alma mater összeköti őket.

A szubjektív, tudományágonkénti felsorolás összeállításakor olyan személyekről próbáltunk nagyon röviden információt adni, akik egykori hallgatóként – de később nem az alma mater kötelékében dolgozva – érték el kimagasló teljesítményt a tudományban, és életútjukkal központibb helyet kellene elfoglalniuk emlékezetünkben.

A szakma és a tudomány ötvözői

Anghy Csaba Geyza a Fővárosi Állatkert nemzetközileg elismert tudós igazgatója, kiváló állattenyésztő volt, akit az őshonos kutyafajtáink egyik megmentőjeként tartanak számon. Konkoly-Thege Sándor a hazai állattenyésztés egyik legkiemelkedőbb és legsokoldalúbb képviselőjeként számos országos szakmai szervezetet fogott össze és vezetett. A Baross László által nemesített búzafajták

egészen az 1950-es évekig uralták a hazai köztermesztést, hibridkukorica-termesztés tekintetében hasonlóan nagy arányokkal büszkélkedhet Berzsenyi-Jánosits László, a magyar kukoricanemesítés egyik úttörője. Hankóczy Jenő a búza- és lisztminőség kérdésének nemzetközileg elismert szaktekintélye, Jókay-Ihász Lajos az első úrhajósok számára kifejlesztett, világűrben fogyasztható élelmiszerek megalkotója volt.

A gyakorlati élet mesterei

Kiemelt szempontként szerepelt – a tudományos tevékenységük által nagyobb ismertségnek és elismertségnek örvendett személyiségek mellett – azon egykori gazdaszhallgatók felsorakoztatása is, akik választott hivatásuknak megfelelően a gyakorlati életben alkottak maradandót és rakták le egy élet munkájával névjegyüket a szakmában.

A kisbéri ménesbirtok Renner Gusztáv igazgatósága alatt lett híres mintagazdasággá. A külföldön is elismert királyi tanácsos aztán az Esterházy hercegi uradalom jószágkormányzójaként dolgozott. Mezőhegyes szintén egy óvári gazdász, Gluzek Gyula keze alatt virágzott fel és lett Európa egyik legkorszerűbb mezőgazdasági nagyüzeme. Rohrer Ferenc egyike volt azon óvári gazdászoknak, akik kezében az egyik legnagyobb európai nagybirtok irányítása összpontosult. Miután a magyaróvári uradalom jószágkormányzójaként a gazdaság jövedelme többszöröződött működése alatt, Frigyes főherceg összes javainak főkormányzójává tette meg. Hagyó-Kovács Gyula a bencés rend vagyonkezelőjeként és Pannonhalma jószágigazgatójaként, Zmejanovics Gavril a szerb nemzeti egyház jószágkormányzójaként és görögkeleti szerb püspökként is szolgálta közösségét.

Tradicionalis gazdászakó paszományokkal (Fotó: Zengő Ferenc)

■ A kordokumentum jelentőségű 1920-ban készült unikális képen az ülő sor jobb oldalán látható Csernovics Emília, az első női gazdaszhallgató, későbbi angolkisasszony, mellette középen dr. Ormándy János, az üzemtan tudós tanára (Forrás: SZE MÉK Intézménytörténet Múzeum, digitalizálta dr. Kalmár Sándor)

Politikus gazdaszok

E csoport prominens képviselője gróf Bethlen István miniszterelnök, a XX. századi magyar történelem egyik meghatározó alakja, a nevével fémjelzett gazdasági konszolidáció kidolgozója és végrehajtója. Gróf Teleki Pál két ízben töltötte be a miniszterelnöki tisztséget, illetve egy időben Bethlen és ő is irányította a földművelésügyi tárcát. Cseh Ervin szerémi főispán a Bánffy- és a Széll-, majd a Tisza-kormány horvát-szlavón-dalmát minisztereként szolgálta az országot. Földművelésügyi miniszterként dolgozott a Kisgazdapárt tiszteletbeli elnöke, Rubinek Gyula a Friedrich-, a Huszár-, a Simonyi-Semadam-, és az első Teleki-kormányban, illetve Purgly Emil, a gróf Károlyi Gyula nevével fémjelzett kabinetben. Teleki Pál második kormányában is találunk óvári gazdasz tárcavezetőt, az 1991-ben Londonban elhunyt, matuzsálemi kort megért Teleki Mihály gróf személyében, aki Imrédy Béla kormányában is e posztot töltötte be. A rendszerváltozást követő első kormány földművelésügyi minisztere volt – állatorvos végzettséggel, de óvári oktatóként – Gergátz Elemér. A Lajta-Hanság Rt. vezérigazgatója, Nagy Frigyes a Horn-kormány tárcavezetője volt. Az Agrárminisztérium jelenlegi vezetője Nagy István szintén óvári gazdasz.

A gazdasági élet szereplői

Érdekes módon néhány egykori óvári diák a pénzügyi élet meghatározó szereplőjévé vált, miután elhagyta a vár ódon falait. Gróf Somssich László politikus és földbirtokos – aki nem mellesleg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Magyar Mezőgazdák Szövetségének elnöke is volt – egy időben

a Magyar Nemzeti Bank alelnökeként töltött be fontos pozíciót az ország gazdasági vérkeringésében. Rauchbauer Károly a magánszektorban találta meg számítását, a Monarchia egyik legjelentősebb mezőgazdasági gépgyárának, a Kühnének lett a kereskedelmi igazgatója, őt egy időben csak Moson első polgáraként emlegették. Torkos Pál hajdani diák és tanársegéd a későbbiekben pedig a hatalmas vagyonnal rendelkező Coburg herceg számtanácsosaként irányította a főnemes pénzügyeit. Goldschmidt László, azaz Leslie Gonda a világ második legnagyobb repülőgéplízingcégének tulajdonosaként azon három magyar származású személy közt szerepel, akik bekerültek a Forbes magazin a világ leggazdagabb embereit számba vevő listájára.

Művészlekek és sportemberek

Fekete István, a magyar irodalom jeles írója kitűnő gyakorlati gazda hírében is állt. Nikolaus Lenau a németnyelvű biedermeier költészet meghatározó alakja volt, ábrázolásaival ő „fedezte fel” hazánkat a világirodalom számára. A művészek között találjuk Ferenczy Károlyt, a magyar festészet egyik legkiemelkedőbb mesterét, és Mokry-Mészáros Dezsőt, első naiv festőművészüket.

A már említett olimpiai bajnok Bauer Rudolf mellett a technikai sportokban jeleskedett hg. Esterházy Antal. 1927-ben határozták el Almásy Lászlóval, hogy autóval átszelik a Nubiai-sivatagot. A mintegy 3000 kilométeres addig példa nélküli sivatagi kaland után Esterházyból autóversenyző, Almásyból pedig Afrika-kutató lett, személyéről mintázták a 9 Oscar-díjat nyert Az angol beteg című film főszereplőjét.

A hölgyek megjelenése

Az írás teljes férfidominanciájának ellensúlyozására, illetve egyfajta hiánypótlásként emlékezzünk meg a gyengébb nem alma materen belüli egykori képviselőiről. Amennyiben hihetünk Jókai Mór „Igazmondójának”, akkor az első női hallgató egy emancipált („ugyanúgy iszik és szivarozik mint a többi tanuló”) lengyel grófkisasszony személyében már 1870-ben megjelent Óvárott.

Hivatalosan az első hölgy az alapítás után 100 évvel, 1918-ban nyert felvételt az intézménybe „rendkívüli hallgatóként” – ez a dátum szinkronban van a korabeli miniszteri rendeletekkel. A jeles tanuló Csernovics Emília – Csernovics Diodor jószágigazgató és helyettes államtitkár lánya – azonban diplomát még nem szerezhett, a teljes jogú női hallgatókra az 1920-as évek végéig várni kellett.

Az első három közt találjuk – Eördögh Anna és Zalka Margit után – Barsy Sarolta Kossuth-díjas növénynevelőt, a magyaróvári Országos Növénynevelő Intézet osztályvezető főadjunktusát, kinek nevéhez négy új burgonyafajta létrehozása is kötődik. Szintén a növénynevelés területén alkotott maradandót a nagy tekintélyű Grábner intézetigazgató lánya, Grábner Erna is. Az első női professzor – egyúttal első tanszékvezető és intézetigazgató – Kovácsné Gaál Kata-lin, az alma mater egyetlen professor emeritája. Szalka Éva, az egyetemi kar két évszázados történetének első női dékánja 2016-ban kapta meg kinevezését az intézmény élére. ■

Németh Attila

Az újrakezdések évtizedei

„Az MDP téveszmére alapozott agrárpolitikája hamarosan súlyos kudarcba fulladt, illetve éhínségbe torkollott, amit az egész ország megszenvedett. A kormányzat kénytelen volt belátni azt is, hogy a gyorstalpalókon beszajkózott üres politikai szólamokkal nem pótolható a szaktudás; és hallgatott azoknak a szavára, akik javasolták: állítsák az ideiglenesen szüneteltetett vidéki egyetemi osztályokat újból a mezőgazdasági felsőoktatás szolgálatába” – írja Walleshausen Gyula.

Mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Akadémia (1954–1962) néven kezdte meg tevékenységét az újjászervezett egyetemi jellegű intézmény, amely az oktatás és kutatás feltételeinek szinte teljes újjáépítésével járt együtt.

1956. október 26.

E korszakban következett be a tanintézet történelmének legszomorúbb és leggyászosabb napja: 1956. október 26. A helyi ellenállás élére állva, az akadémia hallgatói kulcsfontosságú szerepet játszottak a forradalmi eseményekben. A volt határőrlaktanya előtti téren ez a fegyvertelen tömegre géppuskákkal leadott, gránátrobbantásokkal kísért véres sortűzbe

torkollt, rengeteg vértanút és sérültet követelve az egyetemisták és a város-lók soraiból egyaránt. Az akadémia hősi halottjai Horváth Gyula, Nagy Árpád, Pintér Gizella, Szalai István, Varga Erzsébet és Wessztergom Imre voltak.

A túlélők a megtorlás időszakára számíthattak, a fenyegető terror miatt néhány oktató és több diák az emigrációt választotta. A maradékra fenyegetések, kihallgatások, meghurcoltatás, koholt vádak alapján indított fegyelmi eljárások és koncepciós perek vártak. Az akasztófa árnyékában így ítélték többéves börtönbüntetésre az akadémia igazgatóját, Varga Ernőt és helyettesét, Dohy Jánost. Rehabilitálásukra csak a rendszerváltás után kerülhetett sor. Az események

után Mosonmagyaróvárra a „bűnös város” bélyeget ragasztotta az elnyomó rezsim, az intézménnyel szemben a politikai hatalom még évtizedekig bizalmatlan volt.

Az 1960-as évek fejlesztései

1962-ben az egyetemi jellegű Mezőgazdasági Akadémia nevét Mosonmagyaróvári Agrártudományi Főiskolára (1962–1970), majd Agrártudományi Egyetem Mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtudományi Karára (1970–1989) változtatták. Az enyhülés időszakát talán az intézmény fennállásának 150. évfordulója hozta el. A főiskola infrastrukturálisan sokat fejlődött ebben a korszakban, amely leginkább a több vezetői ciklust maga mögött

■ Fekete István óvári gazdász író szobra, amelyet Trischler Ferenc pécsi szobrászművész készített 2016-ban. Közadakozásból állította az Óvári Gazdászok Szövetsége és Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata az egyik legolvasottabb magyar író diplomaszerezésének 90. évfordulóján (Fotó: Jávorka Dénes)

„Alma materünk a 2016. január 1-jei integrációval – a győri egyetemhez csatlakozva – a Széchenyi István Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar nevet kapta.”

tudó Varga János nevéhez fűződik. Még a jubileum előtt bővült a „B” épület Halászi úti szárnya díszteremmel és étkezdével, korszerűsítették a vár épületét, majd diákszálló és sportsarnok épült. A kutatás feltételei is javultak, az Észak-dunántúli Mezőgazdasági Kutató Intézetet beolvasztották az intézménybe, illetve izotóplaboratóriumot szereltek fel és a kísérleti teret is korszerűsítették.

A vasfüggönyön túli, nyugati irányú nemzetközi összeköttetések ekkor kezdtek ismét éledezni, többek között sikerült újra felvenni a kapcsolatot a bécsi agrár-egyetemmel is. A jubileum alkalmából az egykori óvári diák, Fekete István, az egyik legolvasottabb magyar író az akkor megjelenő „Barangolások” c. könyvét ajánlotta az ünneplő alma maternek. Egy évtizeddel később esett át a vár épülete egy újabb rekonstrukción. A „C” épület – az 1909-ben alapított Országos Növénynemesítő Intézet egykori székhelyének – kertjében készült el a „D” és az „E” épület, majd az evezősök kaptak új csónakházat a Mosoni-Duna partján.

Építkezések időszaka

A rendszerváltozás környéki integrációk során az alma mater elnevezése többször is módosult: előbb a Pannon

Agrártudományi Egyetem Mezőgazdaságtudományi Kar (1989–2000), majd a Nyugat-Magyarországi Egyetem Mezőgazdaságtudományi Kar, később a Nyugat-magyarországi Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar elnevezés alatt működött. Alma materünk a 2016. január 1-jén hatályba lépett egyetemi integrációval – a győri egyetemhez csatlakozva – a Széchenyi István Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar nevet kapta.

A nyolcvanas évek második felétől, Kuroli Géza vezetése alatt Óvár – az ország nehéz gazdasági helyzete ellenére – sokat fejlődött. Az erősségét jelentő gyakorlat-kutatás-oktatás hármasság eredményeinek szinten tartásához és növeléséhez számos fejlesztés volt indokolt. Ebben az időszakban került sor az Ujhelyi-istálló és tejház megvásárlására, ahol többek között modern ergonómiai laboratóriumot alakítottak ki, valamint a Várkapitány-épület teljes felújítására, ahol a Műszaki Tanszék oktatási és kutatási egységeit helyezték el. Ekkor hozták létre a műszaki oktató-kutató bázist; a Nemesítő Állomást, amely a növénynemesítés mellett foglalkozott fajtafenntartással, honosítással, vetőmag-előállításal is; a Biotechnikai Állomást – az ország első

állat-biotechnológiai kutatóintézetét –, amelyet később laboratóriumokkal, oktatóhelyiséggel, munkaszobákkal, valamint istállóval és fejőházzal bővítettek.

Számítógépközpontot és házi nyomdát alakítottak ki új számítógépek és nyomdaipari eszközök vásárlásával; bővítették a könyvtárat, amelyet archív részleggel is kiegészítettek, illetve létrehozták az Intézménytörténeti Múzeumot. Sikertült a Deák téri épületet visszaszerezni és felújítani a továbbképzés és szaktanácsadás céljára. Létrehozták a Takarmányozástani Tanszék központi laboratóriumát, valamint egy algateknyésztő és egy hallgatói laboratóriumot a Növénytermesztéstani Tanszéken. Az időszak legjelentősebb beruházásai a 200 személyes Gazdász Hotel és a 175 éves jubileumi ünnepség alkalmából átadott 600 ülőhelyes aula megépítése voltak, amelyben helyet kapott *Tuller László* monumentális térplasztikája is.

A közelmúlt eseményeinek feldolgozása nem tartozik a történelmi áttekintés műfajába, ezek elemzése a következő generációk feladata lesz. A jelenkorhoz közelítő események közül azonban mindenképpen kiemelendő az Élelmiszertudományi Intézet fejlesztése, laboratóriumi műszerezettségének javítása; az új Lucsony utcai épület (Biotechnológiai Bemutató és Oktató Központ) átadása; a Szigetköz Kutató Központ létrehozása; a várpincerendszer, valamint a Vár-tó és környékének rehabilitációja; a műemlék jellegű ingatlanok („B” és „C” épületek) felújítása, illetve a Vár épületének jelenleg is folyó rekonstrukciója. ■

Németh Attila
Dr. Kalmár Sándor

Biztosan vezetünk

Földesi Péter rektor az egyetemmé válást a jogosítvány megszerzéséhez hasonlítva úgy fogalmazott, hogy tizenhat év elteltével már biztosan vezetnek, de azért egy Dakar-ralin még nem indulnának el. Szerinte az 50 éves Széchenyi István Egyetemet a magabiztosság, ugyanakkor a bölcsesség és a türelem egyaránt jellemzi. – Ha egy feladatra készen állunk, bátran belevágunk, ám ha felkészületlennek érezzük magunkat, akkor inkább kivárunk. Sikereket akarunk és nem csalódásokat!

„Safe driving” is our motto

Rector, Péter Földesi compares the event of becoming a university to getting a driving licence, we have learnt to drive safely but we are not yet ready to participate in the Dakar Rally. He believes that the 50 year old Széchenyi István University is confident but wise and patient at the same time. When we are ready for a task we dive in but if we feel that we are not ready we rather wait. We want success and not disappointment!

S bár maga a Széchenyi István Egyetem tizenhat esztendő múltát tekint vissza, jogelőd intézménye, a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola éppen fél évszázada kezdte meg első tanévét. – Győrt nagy múltú feldolgozóipari háttér, magas szintű kultúra, valamint erős polgári szemlélet jellemezte, ennek megfelelően nagyon akarta és nagyon ki is érdemelte az egyetemet. Külön ki kell térni a Rába-gyár szerepére, melynek jelenléte és hagyományai nélkül aligha alakult volna meg a KTMF, s aligha Győrt választja kelet-európai terjeszkedésének színhelyéül az Audi – jegyezte meg Földesi Péter, aki szerint a felsőoktatás helyi bázisának fejlődésében komoly szerep jutott és jut a győri középiskoláknak, melyek kategóriájukban országos szinten is az élmezőnybe tartoznak. – Szívet melengető, hogy Győr a középfokú oktatásban is nagyhatalomnak számít, mivel a város jövője múlik

azon, hogy milyen a közép- és felsőfokú oktatása, melyet a városvezetés ennek megfelelően tudatosan és pragmatikusan segít. Miközben a város ünnepli az egyetemét, mi ünnepeljük Győrt, melytől rengeteg támogatást kapunk.

A Széchenyi István Egyetem rektora a bő másfél évtizede történetekre utalva felidézte: akkoriban több helyről is hallotta, hogy az ország legerősebb főiskolájából lett az ország leggyengébb egyeteme. – Ez azonban egyáltalán nem volt igaz, sőt... Szekeres Tamás rektor indítványára a főiskolai tanács például már jóval az egyetemmé válás előtt megszavazta, hogy vezető beosztást a jövőben csakis tudományos minősítéssel lehet betölteni. A közöség elszántságát jól mutatja, hogy az egyetemmé válás érdekében a többség az egyéni ambíciókat is képes volt a háttérbe szorítani. Hosszú távon

meghatározó döntéseket azóta is számtalanszor hoztunk, ezek közül azokat emelném ki, melyek a legmeghatározóbbak voltak egyetemünk életében, melyek a leginkább hatással vannak fejlődésünk jelenlegi fő csapásirányára, amit a nemzetköziesítés jellemez.

Újdonságok és alapértékek

Immáron huszonkét éve létezik a Practing program, amely vállalatok közreműködésével a gyakorlatalapú képzést emelte be az oktatási programba. Majd következett a program mellé a duális képzés, melynél az egyetem komoly szakmai viták árán, ám határozottan kiállt a saját modellje mellett. – E tekintetben aztán más egyetemek már átlendültek a ló túloldalára, ám mi nem szeretnénk olyan képzést bevezetni, melyek kevésbé készítenek fel az elméleti dolgokból. Sok esetben kezdeményezőek vagyunk,

A Széchenyi István Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszer tudományi Karának jogelődje, a Magyaróvári Gazdasági Felsőbb Magántanintézet 1818-ban alakult. – Mi a mosonmagyaróvári kartól nagyon sokat tanultunk – jegyezte meg Földesi Péter. – Kétszáz éves múlttal a háta mögött megtapasztalhattuk, hogy van tartása és büszkesége. Jellemét tekintve ugyan az akadémiavonulat jóval erősebben jelentkezik, mint az oktatási irányultság, ám azt nagy örömmel tapasztalom, hogy a szakmai együttműködés minden területen egyre erősebb Mosonmagyaróvár és Győr között. Úgy vélem, hogy a megkezdett várfelújítás lelki értelemben is még tovább erősíti majd az ottani oktatókat és hallgatókat. A látványos külső megújulással a város felé fizikai értelemben is nyitottá válik majd az egyetem, így azt reméljük, hogy a mosonmagyaróvári polgárok is még inkább magukénak érzik majd az idén bicentenáriumát ünneplő felsőoktatási intézményü(n)ket.

ám odafigyelünk az alapértékeinkre, melyekből nem szívesen engedünk – jelentette ki Földesi Péter, aki példaként említette az e-learning úttörő jellegű bevezetését, amely komoly szemléletmódváltást, ugyanakkor hatékonyabb képzési módszertant is eredményezett. Hasonló cipőben járva most a virtuális térben való oktatás terén szeretnének szintet lépni. – Sikerrel hajtottuk végre a tantervreformot, melynek során az oktatási tartalmakat az egyetem valamennyi szakára és szakirányára vonatkoztatva az infokommunikációs kor szellemében felülvizsgáltuk, a párhuzamosságokat is megszüntettük, így módon mérsékeljük a felesleges oktatói és hallgatói terheléseket. Mivel a nemzetközi oktatási és kutatási térben is szeretnénk mind inkább letenni a névjegyünket, azok után, hogy a mesterképzéseink döntő része angol nyelven is folyik, az alapképzésben is szeretnénk nemzetközi szakokat

The Private Agricultural Higher Education Institute of Magyaróvár, the predecessor of the Faculty of Agriculture and Food Sciences of the Széchenyi István University, was founded in 1818. We have learnt a lot from the Mosonmagyaróvár Faculty – said Mr Földesi. – With its two hundred-year-old history we are able to experience its pride and carriage. In its character the theoretical, academic side of education is more focused upon than the practical side but I am very happy to experience a stronger and better co-operation in all areas between Mosonmagyaróvár and Győr. I think that the reconstruction and renovation of the castle building will further contribute to their well-being. Through this spectacular renovation work the university will become more open also physically and we hope that the inhabitants of Mosonmagyaróvár will also be able to better connect with this fantastic 200-year-old university.

indítani. Első lépésként most ősszel útjára is bocsátottuk az angol nyelvű járműmérnök BSc-képzést. A nemzetköziesedésnek, a nemzetközi tudományos világra történő nyitottságunknak köszönhetően a hallgatóink könnyebben feltalálják majd magukat a globális gazdaságban, a naprakész képzés még intenzívebben támogatja a végzőseink karrierlehetőségét, miközben reményeink szerint egyre több külföldi hallgatót és oktatót is sikerül majd a sorainkba állítani. Ne feledjük a doktori iskolákat sem, melyek terén a közgazdaság-tudományi és jogtudományi doktori képzés volt az első, aztán az általunk érintett tudományterületeken belső versengés eredményeként sorra alakultak a továbbiak, annak is köszönhetően, hogy nagy-nevű tudósokkal tudtunk szövetkezni. Van azonban még egy adósságunk, mivel humán bölcsész területen is szeretnénk doktori iskolát kialakítani.

■ Várrészlet (Fotó: Zengő Ferenc)

Globálisan és lokálisan

A kutatást célzó pályázati források a konzorciumi formát támogatják, nem titkoltan azzal a céllal, hogy elősegítsék az egyetemek közti kapcsolódást. A Széchenyi István Egyetemnek például a Magyar Tudományos Akadémia Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézetével (MTA SZTAKI) is sikerült szoros együttműködést kialakítani, ebből született meg a Járműipari Kutatások Kiválósági Központja (J3K). – Az alapkutatásra épül az alkalmazotti kutatás, majd arra az ipari fejlesztés, hogy aztán következzen a visszacsatolás, melyet megint csak alapkutatásban kellene megoldani. Így működik ez, egyfajta örök körforgásban – fűzte hozzá a rektor. – A tudomány és az oktatás egy olyan biznisz, amelyben globálisan kell gondolkodni és lokális módon cselekedni. Mindehhez szemléletváltás kell, melyet elkezdtünk, s mely kapcsán véleményem szerint jó úton járunk. Talán ugyanezt mondhatom a tudományos utánpótlás kinevelése és a tehetséggondozás vonatkozásában egyaránt, az utóbbihoz mindenképpen hozzákapcsolva a lemorzsolódás érdekében tett erőfeszítéseinket is. Büszkék vagyunk a számtalan hallgatói csapattunkra, a sportban elért sikereinkre egyaránt, melyek nem csupán a jelenlegi hallgatóink számára fontosak, de hívó szót jelentenek a középiskolás korosztály részére is.

Folytatódó fejlesztések

Hivatalosan 2015 szeptemberében született kormánydöntés arról, hogy a Széchenyi István Egyetemen létrejön a Felsőoktatási és Ipari Együttműködési Központ (FIEK). – Mi azon már 2012-ben elkezdtünk gondolkodni, hogy miként lehetne egy olyan közös platformot fizikailag is kialakítani, melyen az ipar és az egyetem együtt tudna fejleszteni. Ezt az ötletet karolta fel tulajdonképpen a kormány, s hirdette meg aztán azt a programot, amely egyszerre intézmény- és régiófejlesztés, egy együttműködési modell kialakítása, egy ökoszisztéma megteremtése, egyben kkv-fejlesztési lehetőség. Mivel

The triumph of will power

Although Széchenyi István University is only 16 years old, its predecessor the Technical College of Transport and Telecommunication opened its doors exactly half a century ago. - Győr was known for its processing industry that goes back a long way, its demand for high culture and its strong bourgeois attitude. Based on these it badly wanted and we can say it rightfully deserved its own university. We also have to look at the presence and traditions of the RÁBA factory without which the College would not have been established and most probably AUDI would not have chosen Győr as a venue for its East-European expansion – remarked Péter Földesi, who believes that the secondary schools of Győr which in their own right are among their best, greatly contributed to the development of the local base of higher education.- It is heartwarming that Győr is also well-known for its secondary education, as the future of the city depends on the quality of its secondary and higher education which is knowingly and pragmatically helped by the municipal government. While the city is celebrating its university, we celebrate Győr, from which we receive tremendous support

The University's Rector by talking about events happening more than one and half decades ago, evoked the opinions of many at that time, namely the country's strongest college has been transformed into the country's weakest university. – This however was not true at all, actually on the initiative of the then rector, Tamás Szekeres, the college council already voted before the institute turned into a university, for measures according to which executive positions at the university could only be filled by people with academic degrees. The fact that most of the people willingly put aside their individual ambitions shows the determination of the community. Since then we have made significant long-term decisions from which I would only like to highlight the ones that were the most significant in the life of the university and which affected the present course of our development the most and which is characterised by internationalisation.

Novelties and basic values

The Practic program is by now twenty-two years old which, with the co-operation of companies, lifted practice based training into the educational program. Then came the dual training, where the university despite serious professional debates firmly stood by its own model. – In this respect some universities have gone a bit too far, but we do not want to introduce training types which are not theoretical enough. Many times we are initiators but we do not like to give up or let go of our basic values – stated the Rector, Péter Földesi, who as an example mentioned the introduction of e-learning which meant a huge change in attitude but lead to a more effective training methodology. Talking of which we now would like to step up a level in education in virtual space. – We successfully carried out a curriculum reform, in the framework of which we revised the educational content of all our majors and specialisations with regard to the demand of the age of info-communication and deleted all parallelities which resulted in the decrease of unnecessary workload both for teaching staff and students.

We would like to leave our mark in both international education and research. Since most of our MSc courses have been launched in English language as well, we are planning to start international BSc courses too. As the first step in this direction we have started our Automotive Engineering BSc course in English this autumn.

As a result of internationalisation and our openness to the international scientific world our students will be able to find their way easier in the global economy and our up-to-date trainings will enhance our students' career chances. Meanwhile we

hope that we can recruit more and more international students and attract international tutors and professors to our university. We must not forget our doctoral schools either, the first doctoral schools were in the field of economy and law and as a result of internal competition newer and newer doctoral schools were formed in the relating fields allowing us to involve well-known professional names. However we have got one more thing to make up for, we would like to start our doctoral school in the field of humanities as well.

Globally and locally

Resources available from tenders, support the form of syndicate with the aim to help universities connect. Széchenyi István University for example managed to build a close relationship with the Institute of Computer Science and Control of the Hungarian Academy of Science and this brought to life the Centre of Excellence for Automotive Research (J3K).

– Applied research is based on basic research then comes industrial development followed by feedback to which solutions must be found in basic research. That is how it goes in a constant cycle. – added the Rector. – Science and education is a business in which you have to think globally and act locally. This however needs a change in attitude, which we have begun and I believe that we are on the right track. I can say the same about the nurturing of young talents and talent management where we have made significant efforts to reduce early dropping out. We are proud of several of our university teams and great sport achievements which are not only important for our students but they also might be a call for the younger generation in secondary education.

Current developments

Officially the government decision to establish a Centre of Co-operation between Higher Education and the Industry (FIEK) was made in September 2015 but we have already been considering in 2012 the establishment of such a platform which then could be further-developed and managed together. This idea was then taken on by the government and the programme was advertised. This programme simultaneously encourages institutional and regional development, the enhancement of a co-operation model, the establishment of the ecosystem and the possibility for the development of SMEs. Since we have strong ties with the industry from the beginning, despite the fact that our university is only 50 years old, the establishment of FIEK offered us a great opportunity to catch up with other older, more traditional universities. I can proudly say that by now in some respect we have even overtaken them. And we are still going strong...

When asked about the development of the area of the former Biscuit Factory, Péter Földesi told us, that as the development of the university coincides with the growth in student and staff numbers as well as the introduction of new scientific fields – all of this logically means a demand for new sites. –The Hungarian government has realised and approves of our demand for development and has provided us with solutions. Our plans are that our current campus would remain as the base for traditional education, while at the former site of the Biscuit Factory, the concept of a research and development based Science Park, closely linked to the industry, emerges. In the field of science openness will be represented both through infrastructure and organisation, opening the window of R & D to the industry. Finally just allow me one more sentence about our excellent contact with the Churches. It is very important for us to make sure that our students feel good here and that they are able to seek comfort and support if needed and remember their time spent here as a happy and joyful period of their lives. ■

számunkra az erős ipari kapcsolat gyakorlatilag már a kezdetektől adott, a FIEK remek lehetőséget kínál számunkra ahhoz, hogy bár csupán 50 évesek vagyunk, szeretnénk utolérni a nagyobb hagyományokkal büszkélkedő egyetemeket. Büszkén mondhatom, hogy bizonyos tekintetben már néhányuk előtt járunk. S bizony nem lankad a lendületünk...

Az egykori ostyagyár területének hasznosítása ügyében Földesi Péter annyit elárult, hogy mivel a győri egyetem fejlődési pályája tovább ível, amely együtt jár a hallgatói létszám növekedésével, a nemzetközi hallgatók és oktatók számára bővülésével, továbbá az újabb tudományterületek megjelenésével – mindez óhatatlanul felveti az újabb helyigényt. – A magyar kormány pontosan felmérte és felismerte a fejlesztési igényeinket, s az ehhez szükséges területigényt orvosolta is. Az elképzelésünk az, hogy a jelenlegi kampusz megmaradna az úgynevezett hagyományos oktatás bázisának, míg a kekszgyár volt területén az iparhoz közelebb álló kutatás-fejlesztés jelenne meg, egyfajta science park koncepcióban. A tudományos területen infrastrukturálisan és szervezeti értelemben is megjelenik majd a nyitottság, kutatás-fejlesztési kaput nyitva az ipar irányába. Végezetül egyetlen mondatban hadd utaljak arra – zárta interjúját a rektor –, hogy a történelmi egyházakkal is kiváló viszonyt ápolunk, mert számunkra nagyon fontos, hogy a hallgató jól érezze magát nálunk, s hogy stresszesebb napokon, netán az esetleges lelki terhek súlya alatt is találjon kapaszkodót, megoldást a problémáira. Hogy szép és hasznos időszakként tekintsen majd vissza minden hallgatónk a nálunk töltött évekre. ■

Baudentisztl Ferenc

Translated by: **Adél Kiviharju - Turi (INOK)**

1718 Az első gimnáziumi érettségire épülő képzés a Győri Jezsuita Gimnáziumban • **1745** Megalapították a Győri Jezsuita Akadémiát, amely teológia, bölcséleti és jogi fakultásokkal működött • **1776** Mária Terézia bölcséleti, jogi és teológiai fakultásokkal megalapítja a Győri Királyi Akadémiát • **1778** A tanítóképzés kezdete Győrött • **1818** A Magyaróvári Gazdasági Felsőbb Magántanintézet, az első hazai mezőgazdasági felsőoktatási intézmény megalapítása • **1878** Kautz Gusztáv, a Győri Jogakadémia rektorának levele Trefort Ágoston kultuszminiszterhez a harmadik hazai egyetem megalapításáról. A javasolt helyszín Győr • **1892** Megszűnik a Győri Jogakadémia • **1920** A trianoni döntés következményeként a pozsonyi Erzsébet királyné Tudományegyetem egyik lehetséges letelepedési helyszíne Győr. A Kultuszminisztérium Pécs mellett dönt **1938** Bornemissza Géza iparügyi miniszter textilipari főiskolát ígért Győrnek • **1946** A Frigyes-laktanyát szemelték ki a Győri Keleti Kereskedelmi Főiskola és a Bartók Zenei Főiskola számára • **1951** A Magyar Dolgozók Pártja titkársága öt új műszaki egyetem felállítását határozta el. A Könnyűipari Műszaki Egyetemet Győrött akarták felállítani • **1951** Szegeden megkezdte működését Közép-Európa első Közlekedési Műszaki Egyeteme, amelynek székhelyét egy év múlva Szolnokra, 1955 után Budapestre helyezték. A Közlekedési Műszaki Egyetem beolvadt a Budapesti Műszaki Egyetemből 1952-ben kivált általános mérnöki és építészmérnöki karból megalakult Építőipari Műszaki Egyetembe. Az így létrejött Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetemet akarták az 1960-as évek első felében az újonnan épített győri kampuszra helyezni • **1961** Az oktatásról szóló III. számú törvény a felsőfokú oktatási intézmények sorába emelte a felsőfokú technikumokat • **1962** Október 1-jén megkezdődött az oktatás a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium három felsőfokú technikumában: a budapesti Felsőfokú Gépjárműközlekedési, a Felsőfokú Távközlési és a szegedi Felsőfokú Vasútforgalmi Technikumban. Ez a három felsőfokú technikum a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola jogelődje, melyek 1971-ben tagozatként csatlakoztak a KTMF-hez / Az MSZMP Politikai Bizottsága úgy döntött, hogy Győrött új műszaki egyetemet kell létesíteni, ahová a BME-vel egy kampuszon működő Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetemet telepítik, amely a Győri Műszaki Egyetem bázisát alkotta volna • **1963** Március 23-án megjelent a Népköztársaság Elnöki Tanácsának 5. számú törvényerejű rendelete a négy karból álló Győri Műszaki Egyetem létesítéséről / Szeptember 27-én – több alternatíva megvizsgálása után – úgy döntöttek, hogy a Győri Műszaki Egyetem összes épületét, az egész egyetemi várost a Püspökerdőben építik fel • **1965** Gádoros Lajos nemzetközi híró építész irányításával a Középülettervező Irodában elkészült a Győri Műszaki Egyetem beruházási programja és részletes terve. A tervező munkában jelentős szerepet kapott Hofer Miklós építész, a KTMF későbbi tervezője is • **1966** Az Elnöki Tanács 1966. évi 17. sz. törvényerejű rendelete a Győri Műszaki Egyetem létesítését levette a napirendről / Megjelent a kormány határozata, amely közelebbi konkrétumok (az intézmény típusa, a képzés szakiránya, felügyeleti szerv, kapacitás, beruházási költség) megjelölése nélkül műszaki felsőoktatási intézmény szervezéséről döntött Győrben / A kormány szeptember 8-án úgy döntött, hogy a KPM felsőfokú technikumai Győrbe költöznek és 1973/74-ben műszaki főiskolaként működnek tovább • **1968** Januárban úgy döntöttek, hogy a város által felajánlott négy helyszín közül Révfaluban, a Széchenyi-egyetem mai helyén építik fel a győri főiskolát / Június 4-én megjelent az Elnöki Tanács 1968. évi 16. számú törvényerejű rendelete a győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola megalakításáról / Szeptemberben Budapesten, a BME V. kerület Szerb utca 23. számú épületében megalakult a KTMF első, Közlekedésépítési Kara • **1986** Szeptember 1-jén gróf Széchenyi Istvánról nevezték el az intézményt. Neve: Széchenyi István Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola • **1990** Június 6-án megalakult az Universitas-Győr Alapítvány, amely a SZIMF egyetemmé válásának támogatását, az egyetemi feltételek megteremtését tűzte ki célul / Július 1-jétől az intézmény elnevezése: Széchenyi István Műszaki Főiskola / November 20-án megalakult a Szövetség a Győri Egyetemért szervezet, amelyből azonban a térség felsőoktatási intézményeinek egy része rövidesen kihátrált • **1992** A főiskola stratégiai tervében kijelölték azokat a tudományterületeket és szakokat, melyeknél a vezetés az egyetemi képzés feltételeinek megteremtését belátható időn belül megvalósíthatónak tartotta / Szeptember 1-jétől a név Széchenyi István Főiskola • **1994** Szeptember 21-én tartották az első Győri Akadémiai Napot • **1996** Augusztus 1-jén a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Zeneiskolai Tanárképző Intézet Győri Tagozata a Széchenyi István Főiskola Művészeti Fakultása lett • **1999** A kormány felsőoktatási integrációs tervében „Győri Főiskola” néven szerepel a Széchenyi István Főiskola és az Apáczai Csere János Főiskola / A felsőoktatási törvény július 1-jei módosítása kimondta: „A Széchenyi István Főiskola, amennyiben 2002. június 30-ig teljesíti a Ftv. 3. §-ában előírt követelményeket, Széchenyi István Egyetemenként működhet tovább” • **2000** A Nyugat-magyarországi Egyetemhez csatlakozik az Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola és az óvári Mezőgazdaságtudományi Kar • **2001** December 11-én a parlament úgy döntött, hogy a Széchenyi István Főiskola a törvényben előírt feltételeket teljesítve, 2002. január 1-jétől egyetemenként folytathatja működését • **2016** Január 1-jével az Apáczai Csere János Kar és a mosonmagyaróvári Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kar kivált a Nyugat-magyarországi Egyetemből – és a Széchenyi István Egyetemhez csatlakozott.

szechenyi

ALUMNI MAGAZIN KÜLÖNSZÁM